19133

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกร
ตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด
Behavioral Opening to Agricultural Communication at
Haung Num Khao District in Trat Province

โดย

นางสาวนันทัชพร รามชนะ

T096195

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ. 2546

ปพ.
น415พ
2546

เลขหมู่.....96195
เลขทะเบียน.....
วัน.เดือน.ปี.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่อนุญาตให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกร

ตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

Behavioral Opening to Agricultural Communication at

Haung Num Khao District in Trat Province

โดย

นางสาวนันทัชพร รามชนะ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ ๒๖ เดือน มีนาคม พ.ศ ๒๕๔๖

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ ..... ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๖

(อาจารย์สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี)

กรรมการปัญหาพิเศษ ..... ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๖

(ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช)

หัวหน้าภาควิชา ..... ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๖

(อาจารย์สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	: พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด
	: Behavioral Opening to Agricultural Communication at Haung Num Khao District in Trat Province
โดย	: นางสาวนันทัชพร รามชนะ
ชื่อปริญญา	: วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการ)
สาขาวิชาเอก	: พัฒนาการเกษตร
ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ	.....
	(อาจารย์สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี)
	...../...../.....

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้และปัญหาของเกษตรกรที่ได้จากการเปิดรับข่าวสาร โดยทำการศึกษาเกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำนวน 373 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการหาร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการศึกษา สรุปได้ว่า จากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจาก 4 สื่อ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์ เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทางด้านการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาเป็นสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อวิทยุ ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรจากสื่อต่าง ๆ ไม่บ่อยมากนัก และช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่เกษตรกรได้รับข่าวสารทางการเกษตร จะเป็นช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน มักจะเป็นช่วงเวลาพักผ่อน เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารในแต่ละสื่อ 1-2 วันต่อสัปดาห์ เกษตรกรเห็นว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ให้ข่าวสารดีที่สุด รองลงมาเป็น สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อวิทยุ ในการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ไปปรับใช้ พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกษตรกรต้องการทดลองสิ่งใหม่ ๆ และเกษตรกรที่ไม่นำไปปรับใช้เพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น เคยทำอย่างไรก็ทำอย่างเดิม ในการเปิดรับข่าวสารทางด้านการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อทั้ง 4 สื่อ เกษตรกรมีปัญหาเพียงเล็กน้อยที่ไม่มีเวลาในการเปิดรับฟังข่าวสารทางด้านการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากอาจารย์หลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอาจารย์สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี ซึ่งเป็นประธานกรรมการปัญหาพิเศษที่กรุณาให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทาง ตรวจทานและแก้ไข ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช ซึ่งเป็นกรรมการปัญหาพิเศษ โดยให้ความช่วยเหลือในด้านการให้แนวคิดและคำแนะนำต่าง ๆ ที่ดีเสมอมา ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณของท่านเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาเทคนิคทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวกในเรื่องของการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ตลอดจนโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ประกอบการทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ รวมไปถึงขอขอบคุณเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ภาควิชาเทคนิคทุกคนที่ได้สละเวลาเพื่อช่วยในการเก็บข้อมูลปัญหาพิเศษในครั้งนี้ และขอขอบคุณเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราดทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุด ปัญหาพิเศษของข้าพเจ้าคงไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ ถ้าขาดกำลังใจจากเพื่อน ๆ และบุคคลที่ข้าพเจ้าไว้วางใจ ขอขอบคุณกำลังใจจากทุก ๆ คนที่มีผลทำให้การทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ดำเนินไปข้างหน้า

นันทัชพร รามชนะ

31 มีนาคม 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

คำนิยม

สารบัญตาราง (1)

บทที่ 1 บทนำ : ความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการศึกษา 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา 3

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร : ทฤษฎีการสื่อสาร 5

สื่อ 9

พฤติกรรม 15

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร 19

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร 21

บทที่ 3 ระเบียบและวิธีการวิจัย : รูปแบบการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง 24

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล 25

บทที่ 4 ผลการวิจัย 27

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ 56

เอกสารอ้างอิง 59

ภาคผนวก : ก ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดตราด 62

ข แบบสอบถามเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด 63

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรในแต่ละหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำการศึกษาในตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด 24

ตารางที่ 2 แสดงระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน 26

ตารางที่ 3 แสดงสถานภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของเกษตรกร 28

ตารางที่ 4 แสดงถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลของเกษตรกร 31

ตารางที่ 5 แสดงถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ (ประเภทหนังสือพิมพ์) ของเกษตรกร 36

ตารางที่ 6 แสดงถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุของเกษตรกร 42

ตารางที่ 7 แสดงถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ของเกษตรกร 47

ตารางที่ 8 แสดงถึงความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ของเกษตรกร 52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของมนุษย์ นอกเหนือจากความมั่นคงในด้านต่าง ๆ เช่นด้าน สุขภาพ อาหาร ที่อยู่อาศัย การศึกษา งาน มนุษย์จึงจำเป็นต้องตระหนักว่า "การสื่อสาร" ก็เป็นความต้องการที่จำเป็น อันจะขาดเสียมิได้ของบุคคลและสังคมเช่นกันและบุคคลจึงควรจะต้องได้รับการตอบสนองความต้องการนี้ สิทธิที่จะได้รับและได้ส่งข่าวสารข้อมูลจึงเป็นสิทธิ์พื้นฐานประการหนึ่งของมนุษย์ทุกคน (กาญจนา แก้วเทพและคณะ 2543 :13)

การสื่อสารคือ กระบวนการที่ความคิดหรือข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสารด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร ตามคำนิยามดังกล่าวนี้ ผู้ส่งสารจะส่งสารหรือความคิดไปยังผู้รับสารเพื่อก่อให้เกิดผลบางประการแก่ผู้รับสารตามที่ผู้ส่งสารปรารถนา ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับความรู้ ทัศนคติ หรือพฤติกรรมของผู้รับสารก็ได้ วัตถุประสงค์สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งของการสื่อสาร โดยทั่วไปแล้วองค์ประกอบแต่ละอย่างของการสื่อสารล้วนมีความเกี่ยวพันอย่างสำคัญในหลาย ๆ แง่ของกระบวนการตัดสินใจที่ประกอบกันขึ้นซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไม่ระดับใดก็ระดับหนึ่ง จะเห็นได้ว่า การสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการทางสังคมใน 3 ประการที่สำคัญคือ ประการแรก การสื่อสารมีบทบาทสำคัญต่อการเป็นสื่อถ่ายทอดข่าวสารเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ วิธีการและช่องทางที่รับความคิดใหม่และวิธีการใหม่ ๆ ในการที่จะมีการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ข่าวสารเกี่ยวกับทางเลือกต่างๆ วิธีการและช่องทางที่จะรับความคิดไม่และวิธีการใหม่ ๆ ในการที่จะมีการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ประการที่สอง การสื่อสารมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการสะสมและแพร่กระจายการรับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นกลไกสำคัญของกระบวนการตัดสินใจระดับต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การทดลอง การเปลี่ยนไปสู่วิธีใหม่ และการใช้วิธีการนั้น ๆ บทบาทของการสื่อสารในประการนี้คือการโน้มน้าวใจ และการแลกเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับวิธีการใหม่ ๆ ในบรรดาสมาชิกของสังคม และประการสุดท้าย การสื่อสารมีบทบาทอย่างสำคัญในการสอนตลอดจนการแนะนำเทคนิคและวิธีการอัน จำเป็นเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผลสำเร็จ (ชวรัตน์ เชิดชัย 2531:25)

ถ้าเรายอมรับว่าการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต จำเป็นต่อการอยู่รอดของสังคม และยอมรับว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมย่อมจะต้องมีอิทธิพลต่อกัน ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนาด้านการสื่อสารมวลชนและการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในสังคมพบว่า มีสหสัมพันธ์อย่างสูงระหว่างการพัฒนาทั้งสองด้านนี้ เช่น ถ้าคนมีฐานะดีขึ้น มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษามากขึ้น เดินทางมากขึ้น ก็จะอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการมีโอกาสเข้าถึงสื่อ ไม่ว่าจะเป็นสื่อระหว่างบุคคล หรือสื่อมวลชน อาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยตรงหรือโดยอ้อม Pool (อ้างในเสถียร เชยประทับ, 2523) กล่าวว่าในบรรดาผลโดยตรงและในทันทีของสื่อที่อาจมีต่อบุคคลคือการเปลี่ยนแปลงใน ความตั้งใจ ความสำคัญ ข่าวสาร ทักษะ รสนิยม จินตภาพ ทัศนคติ และการกระทำ การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสิ่งเหล่านี้เพียงอย่างเดียวอาจมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งอื่น ๆ แต่ละอย่างด้วย เช่น การเปลี่ยนแปลงในการกระทำของคนใด คนหนึ่ง ที่อาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเขา อาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาด้วย การเปลี่ยนแปลงในข่าวสารที่คนหนึ่งได้รับอาจเปลี่ยนแปลงความตั้งใจของเขาหรือการเปลี่ยนแปลงในความตั้งใจของเขาอาจเปลี่ยนแปลงข่าวสารของเขา

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์หรือตามแผนซึ่งวางไว้อย่างสมบูรณ์มากน้อยเพียงใดนั้นมิใช่จะอยู่ที่การสื่อสารเพียงอย่างเดียวแต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญอีกบางประการคือ สภาพของผู้รับสาร ผู้รับข่าวสารนั้นได้แก่คนจำนวนมากซึ่งมีคุณสมบัติและคุณลักษณะขาดความกลมกลืน โดยมีการเปิดรับข่าวสารตามวิธีการและความสนใจของแต่ละคนโดยเฉพาะ เช่น ผู้จบการศึกษามหาวิทยาลัยย่อมสนใจข่าวสารแตกต่างจากผู้เรียนหนังสือเพียงชั้นมัธยมศึกษา ผู้มีลักษณะหรือคุณสมบัติเหมือนกันเป็นคนประเภทเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการศึกษา เพศ อายุ ภูมิลำเนา สถานภาพการมีครอบครัว เป็นต้น ย่อมจะมีประสบการณ์บางอย่างคล้ายคลึงกัน ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงมักจะมีทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน ด้วยข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ช่วยให้เราทำการแบ่งส่วน หรือจัดผู้รับข่าวสารออกเป็นประเภทของผู้รับ อาจคาดคะเนการตอบสนองต่อข่าวสารที่ส่งออกไปได้ทำนองเดียวกัน อีกนัยหนึ่งในการส่งข่าวสารไปยังมวลชนกลุ่มหนึ่ง ๆ นั้น ทำให้ส่งสารได้ตรงเป้าหมายมวลชนกลุ่มย่อย ๆ หลายกลุ่มซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะคล้ายคลึงกันแต่กระจายกันอยู่ โดยการวางแผนและออกแบบข่าวสารให้เหมาะสมกับผู้รับแต่ละประเภทได้ เราอาจออกแบบข่าวสารซึ่งคำนึงถึงค่านิยมหรือจุดหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อกลุ่มผู้รับเหล่านั้นได้ดีที่สุด

อย่างไรก็ตามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ช่วยให้เห็นถึงการบรรลุความมุ่งหมายในมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาลทางการเกษตร เพราะถ้าเกษตรกรเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตรแผนใหม่แล้วและได้มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบการผลิตทางการเกษตรดังกล่าวมาตรการที่ตั้งไว้ถือว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ แต่หากปรากฏว่าเกษตรกรไม่เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรเท่าที่ควร ข้อเท็จจริงนี้สามารถนำไปสู่แนวทางการปรับปรุง การถ่ายทอดข่าวสารด้านการเกษตรให้เข้าถึงตัวเกษตรกรมากยิ่งขึ้นหรือหากเกษตรกรเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างดีแต่มิได้นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงการผลิตทางการเกษตรแต่อย่างไร ข้อเท็จจริงเหล่านี้นำไปสู่การศึกษาให้ลึกซึ้งเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในระดับประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว
3. เพื่อศึกษาถึงความรู้ ปัญหาต่าง ๆ จากการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบสภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว
2. ทราบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว
3. ทราบถึงความรู้ ปัญหาต่าง ๆ จากการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกร
4. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้สื่อเพื่อการส่งเสริมและเผยแพร่ทางการเกษตรต่อไป

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา

ในการทำการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตการศึกษา คือ ทำการเก็บข้อมูลในเรื่องของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว ศึกษาถึงสภาพปัญหาของเกษตรกร และข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว ซึ่งมีทั้งสิ้น 5 หมู่บ้าน โดยใช้แบบสอบถามร่วมกับการสัมภาษณ์เกษตรกรเพียงครอบครัวละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 677 ราย ในปีการศึกษา 2545

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกถึงการยอมรับหรือไม่ยอมรับ ในการปฏิบัติของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว ภายหลังจากการรับทราบข่าวสารทางด้านการเกษตรที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อบุคคล สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความสนใจในข้อมูลข่าวสารทางด้านการเกษตรที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อบุคคล สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้ทางการเกษตร หมายถึง การที่เกษตรกรมีความเข้าใจในเนื้อหาข้อมูลทางด้านการเกษตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

เกษตรกร หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในเขตตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ผู้ทำการวิจัยทำการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีการสื่อสาร
2. สื่อ
3. พฤติกรรม
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร

1. ทฤษฎีการสื่อสาร

1.1 ความหมายของการสื่อสาร

คำว่า "การสื่อสาร" หรือเรียกในภาษาอังกฤษว่า "communication" นั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

ยุพา สุภากุล (2540:2) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารของมนุษย์ (Human Communication) โดยการที่มนุษย์อาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของตนและเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การสื่อสาร (อ้างในกีรติยา สวัสดิภาพ, 2544) แตกต่างกันออกไปตามแต่ทัศนะของแต่ ละคนและสิ่งที่ยึดถือในการพิจารณา

Charles E. Osgood ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า เรามีการสื่อสารกันก็ต่อเมื่อ มีระบบหนึ่งซึ่งแหล่งของสารมีอิทธิพลต่ออีกระบบหนึ่งที่เป็นจุดหมายปลายทาง โดยการควบคุมสัญญาณต่าง ๆ กันซึ่งสามารถส่งผ่านไปตามช่องทางที่มีการต่อเชื่อมโยงกัน

ส่วน Shannon และ Weaver กล่าวถึง การสื่อสารทั่ว ๆ ไปจะครอบคลุมถึงกระบวนการทั้งหมดที่ทำให้จิตใจของบุคคลหนึ่งไปมีผลกระทบถึงบุคคลอื่น

Schramm เน้นถึงการสื่อสารว่า อยู่ที่ความสัมพันธ์ของมนุษย์ (human relationship)

Rogers ได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสารว่า คือ ผู้ที่ส่งสาร (Source) ส่งสารไปยังผู้รับสาร (Receiver) โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งสารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวของผู้รับสาร ด้านความรู้ ทัศนคติ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรมะ สตะเวทิน (2531:7) "การสื่อสารคือกระบวนการของการถ่ายทอดสารจากบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสารไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้รับสารโดยผ่านสื่อ"

จากแนวความคิดของบุคคลต่าง ๆ อาจจะสรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นการติดต่อเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในผู้รับสาร

1.2 ความสำคัญของการสื่อสาร

ปรมะ สตะเวทิน (2540:8-13) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการสื่อสารไว้ดังนี้ การสื่อสารเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งนอกเหนือจากปัจจัยสี่ และการที่จะได้มาซึ่งปัจจัยสี่นั้นย่อมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของตน และเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม การสื่อสารมีความสำคัญหลัก ๆ ต่อมนุษย์ 5 ประการ คือ

1. <u>ความสำคัญต่อความเป็นสังคม</u>

เป็นเครื่องมือที่จะรักษาสถาบันต่าง ๆ และกฎเกณฑ์ของสังคมให้เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติกันต่อไป เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป ที่จะทำความเข้าใจระหว่างกันสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสังคม

ในสังคมแบบดั้งเดิมและสังคมขนาดเล็ก สมาชิกของสังคมอาศัยการสื่อสารด้วยการบอกเล่าจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง (word-of-mouth communication) การสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตา (face-to-face communication) การสื่อสารระหว่างบุคคล (interpersonal communication) เป็นหลัก ในขณะที่ในสังคมที่ทันสมัยและมีขนาดใหญ่ มีความสลับซับซ้อนมีกิจกรรมมากมายและประกอบไปด้วยคนจำนวนมากนั้น การสื่อสารมวลชน (mass communication) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญ

2. <u>ความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน</u>

อาจกล่าวได้ว่าเราทำการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา กิจกรรมต่าง ๆ ที่เราทำประจำวันนั้นมีการสื่อสารเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอไม่ในฐานะผู้ส่งสาร (พูด เขียน แสดงกิริยาท่าทาง) ก็ในฐานะผู้รับสาร (ฟัง อ่าน ดู)

3. <u>ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมและธุรกิจ</u>

การประชาสัมพันธ์ เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้น รวมทั้งตรวจสอบประชามติหรือความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ใช้ "การโฆษณา" (advertising) เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและชักจูงใจให้ประชาชนซื้อสินค้า โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ เช่น ป้ายโฆษณาตามอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ป้ายโฆษณาข้างและท้ายรถโดยสารประจำทาง โฆษณาทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์

4. ความสำคัญต่อการปกครอง

เผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการปฏิบัติตามนโยบายและกฎเกณฑ์ที่รัฐบาลได้กำหนดไว้

5. ความสำคัญต่อการเมืองระหว่างประเทศ

พัฒนาการของเทคโนโลยีทางการสื่อสารช่วยทำให้ประเทศต่าง ๆ สามารถติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดกันได้โดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับประเทศของตน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศอื่น เพื่อชักจูงให้ได้รับความสนับสนุนจากประเทศอื่น รวมทั้งเพื่อศึกษาถึงความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในประเทศอื่นที่มีต่อประเทศตน

1.3 กระบวนการและวิธีการติดต่อสื่อสาร

พูนทรัพย์ สิทธิพรหม (2539:4) กล่าวว่า กระบวนการสื่อสาร คือ การเกิดปรากฏการณ์เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง ที่มีความเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น เวลา ระยะทาง สถานที่ สภาพอากาศและบุคคลเข้าด้วยกัน

กระบวนการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางสังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยา ตลอดจนการรับรู้ การเรียนรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม และความคิดกลายเป็นพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ดังนั้น การที่จะให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลจึงต้องศึกษาถึงองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารด้วยการศึกษาจากแบบจำลอง (model) การสื่อสาร

ในกระบวนการสื่อสาร เสถียร เชยประทับ (2541:22-23) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารไว้ 5 ประการด้วยกัน คือ

1. แหล่งสาร หรือผู้ส่งสาร มีปัจจัยสำคัญ 4 ประการ ที่กำหนดความสามารถของแหล่งสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทัศนคติ ความรู้ และระดับของสังคมและวัฒนธรรม การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพ ถ้าแหล่งสารและผู้รับสารมีคุณลักษณะทั้ง 4 ประการนี้คล้าย ๆ กัน

2. สาร หมายถึง สิ่งเร้าที่แหล่งสารส่งออกไปยังผู้รับสาร สารถือได้ว่าเป็นผลิตผลของผู้ส่งสารที่ส่งผ่านช่องสารไปยังผู้รับสาร องค์ประกอบของสาร ได้แก่ รหัสของสาร เนื้อหาของสาร การปฏิบัติต่อสารส่วนประกอบ และโครงสร้าง

3. ช่องสาร ในแง่ของคลื่นแสง คลื่นเสียง หรือสื่อในการสื่อสาร เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิทรรศการ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ผู้รับสาร การที่ผู้รับสารจะรับสารได้ดีแค่ไหนขึ้นอยู่กับปัจจัยในตัวของผู้รับสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทัศนคติ ความรู้ และระดับของสังคมและวัฒนธรรม

5. ผลของการสื่อสาร อาจเป็นไปได้ตั้งแต่ผลในทางลบ จนถึงผลในทางบวก หรืออาจเป็นผลในระยะสั้น หรือผลในระยะยาวก็ได้ การสื่อสารอาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ หรือพฤติกรรมของผู้รับสารได้

กระบวนการในการส่งสาร การโต้ตอบต่อสารที่ส่ง และการโต้ตอบซึ่งกันและกัน หรือปฏิกิริยาสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่าในกระบวนการสื่อสารสามารถเป็นได้ทั้งผู้เข้ารหัสและผู้ถอดรหัสหรืออีกนัยหนึ่งเป็นทั้งแหล่งสารและผู้รับสารในเวลาเดียวกัน

1.4 หลักและทฤษฎีการสื่อสาร

พูนทรัพย์ สิทธิพรหม (2539:4-8) ได้กล่าวถึง แบบจำลองการสื่อสาร (Models of the Communication) ซึ่งเป็นตัวแทนที่ทำให้มองเห็นภาพการสื่อสารที่เป็นรูปธรรม อันจะทำให้เกิดความเข้าใจกระจ่างชัดเจนขึ้น สามารถรู้ว่าปัญหาอยู่ที่ใด เกิดขึ้นได้อย่างไร จะหลีกเลี่ยงปัญหาและอุปสรรคของการสื่อสารได้อย่างไร และได้อ้างถึง

แบบจำลองของอริสโตเติล (The Aristotle Model) ที่ได้ให้ความสำคัญในการสื่อสาร 3 ประการคือ

1. ผู้พูด (Speaker)
2. คำพูด (Speech)
3. ผู้ฟัง (Audience)

แบบจำลองของเบอร์โล (The Berlo Model) ได้เสนอแบบจำลองการสื่อสารเชิงเส้นตรง ซึ่งมีผู้ใช้มากในชื่อของ S-M-C-R Model ที่มีส่วนประกอบหลัก 4 ประการ คือ

1. ผู้ส่งสาร (Source) ประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคมวัฒนธรรม
2. สาร (Message) ประกอบด้วย ส่วนประกอบ โครงสร้าง การจัดสาร เนื้อหา รหัส
3. ช่องว่าง (Channel) ประกอบด้วย การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่น
4. ผู้รับสาร (Receiver) ประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคม วัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 อุปสรรคของการสื่อสาร

ปรมะ สตะเวทิน (2531:503) ได้ให้ความหมายของอุปสรรคของการสื่อสารไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่สกัดกั้นทำให้การสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ประสบความสำเร็จ โดยทำให้เกิดความผิดพลาดหรือล้มเหลวในการสื่อสาร ซึ่งอุปสรรคดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ในทุกส่วนขององค์ประกอบการสื่อสาร อุปสรรคของการสื่อสารมีดังนี้

1. อุปสรรคที่มาจากสภาพกายภาพ เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นตามสภาพที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่

1.1 สภาพความพร้อมของบุคคล ผู้ส่งสาร และผู้รับสารจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมทางร่างกายในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมในการส่งสาร หรือในการรับสาร

1.2 สภาพแวดล้อม การสื่อสารต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมว่าจะเอื้ออำนวยต่อการสื่อสารมากน้อยเพียงไร ซึ่งในแบบจำลองหลายแบบได้เขียนไว้เป็นส่วนที่เรียกว่า เสียงรบกวน (noise) ความจริงแล้วสิ่งเหล่านี้ได้รวมเอาอุปสรรคที่มาจากสิ่งแวดล้อมที่รบกวนการสื่อสารไว้ด้วย เช่น สภาพแสง ความยุ่งเหยิงสลับซับซ้อนที่ไม่เป็นระเบียบ และสี เป็นต้น

2. อุปสรรคที่มาจากภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการส่งสาร และการรับสาร เช่น การใช้สายตา มนุษย์มีการพัฒนาการเห็นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่ออายุประมาณ 18 ปี จากนั้นสายตาจะเริ่มเสื่อมถอยลงเรื่อย ๆ หรือการได้ยินเสียงก็เช่นกัน จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่ออายุประมาณ 15 ปี จากนั้นจะเริ่มเสื่อมถอยลง

2. สื่อ

2.1 ความหมายของสื่อ

ยุพา สุภากุล (2540:100) ได้อ้างถึง สื่อตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 และ พ.ศ.2525 หมายถึง ทำการติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน และในขณะเดียวกัน

นภาภรณ์ อัจฉริยะกุล (2531:334) ก็ได้ให้ความหมายของสื่อว่า สื่อคือช่องทางหรือพาหะที่จะนำตัวสารไปสู่ผู้รับสาร

อาจสรุปความหมายของสื่อได้ว่า สื่อคือช่องทางที่จะนำตัวสารไปสู่ผู้รับสารเพื่อทำการติดต่อให้ถึงกัน

ในกระบวนการของสื่อมวลชน คำว่า สื่อ (Channel or Medium) คือ พาหนะนำข่าวสาร (Message Vehicles) หรือพาหนะของสารหรือสิ่งที่ขนส่งสาร (Carrier of Messages) จาก ผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ประเภทของสื่อ

ยุพา สุภากุล (2540:102) ได้กล่าวถึง นักวิชาการที่ได้แบ่งประเภทของสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

2.2.1 แบ่งประเภทของสื่อไว้หลายรูปแบบ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็คทรอนิกส์

1. สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย

2. สื่ออิเล็คทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์

2.2.2 แบ่งประเภทของสื่อออกเป็นสื่อที่รับรู้โดยการฟังหรือสื่อโสต การเห็นหรือสื่อทัศน์ และทั้งการฟังและการมองเห็นหรือสื่อโสตทัศน์

1. สื่อโสต (Audio Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง เทป

2. สื่อทัศน์ (Visual Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย

2.2.3 แบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อร้อนและสื่อเย็น ดังนี้

1. สื่อร้อน (Hot Media) คือ สื่อที่นำสารส่งไปยังผู้รับสาร และผู้รับสารไม่ได้มีส่วนร่วมในการส่งสารเลย ผู้รับสารไม่ต้องใช้ความพยายามใด เพื่อให้ได้สารที่สมบูรณ์ เพราะมีคนคอยดูแลให้ เช่น ภาพยนตร์ มีช่างเทคนิคของโรงภาพยนตร์ได้จัดการฉายให้ชม เป็นต้น

2. สื่อเย็น (Cool Media) คือ สื่อที่นำข่าวสารไปยังผู้รับ โดยบางครั้งผู้รับสารจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการพยายามให้ได้ข่าวสารที่สมบูรณ์ เช่น วิทยุโทรทัศน์ภาพล้ม ผู้ชมต้องปรับภาพ เป็นต้น

2.2.4 การแบ่งประเภทของสื่อโดยธรรมชาติในการนำสาร ดังนี้

1. สื่อวัจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารในลักษณะที่เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน เช่นการพูด การเขียน ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น

2. สื่ออวัจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารซึ่งไม่เป็นภาษาพูด แต่เป็นสัญลักษณ์เครื่องหมาย (Signs) และอากัปกิริยา การเคลื่อนไหวของร่างกาย ริมฝีปาก การแสดงออกใบหน้า นัยน์ตา การขมวดคิ้ว การใช้สัญญาณมือ ฯลฯ นอกจากนั้น ยังมีสื่อวัฒนธรรมหรือสื่อพื้นบ้าน เช่น ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ดนตรี การแต่งกาย และสื่อทัศนศิลป์

2.2.5 การแบ่งประเภทของสื่อ ตามรูปแบบและสถานการณ์การสื่อสาร สามารถแบ่งสื่อได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. สื่อภายในบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารกับตนเอง หรือการส่งสารของบุคคลคนเดียว แต่ละบุคคลมีการสื่อสารภายในตนเองทุกคน เนื้อหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาระในการสื่อสารมาจากประสบการณ์ ข่าวสาร และข้อมูลที่แต่ละคนได้รับ ตัวบุคคลจึงนับได้ว่าเป็นสื่อหรือช่องทางในการสื่อสารกับตนเอง หรือการสื่อสารภายในบุคคล

2. สื่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นรูปแบบของการสื่อสารตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป บุคคลได้มีการพูดกันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้ติดต่อสื่อสารกันทางจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ โทรพิมพ์ เทเลคอมเฟอเร็นซ์ การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น ผู้ส่งสารรู้แน่ชัดว่าเป็นกลุ่มใด ผลสะท้อนกลับจากผู้รับสารก็มีได้ง่ายกว่า สื่อหรือช่องทางการสื่อสารสามารถใช้นำสารได้อย่างรวเร็วและมีประสิทธิภาพ

3. การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการแบ่งประเภทสื่อโดยอาศัยการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสเป็นหลัก คือ

3.1 สื่อที่รับได้ด้วยการมองเห็น หรือสื่อทัศน์ (Visual Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ (Newspaper) ภาพถ่าย (Photography)

3.2 สื่อที่รับได้ด้วยการฟัง (Audio Media) หรือสื่อโสต ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง

3.3 สื่อที่รับได้ด้วยการฟังและการมองเห็น หรือสื่อโสตทัศน์ (Audio-Visual Media) ผู้รับสารรับสารโดยการฟังและการมองเห็นและการได้ยินพร้อม ๆ กัน ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีดีโอ (Video) วีดิโอดิสก์ (Vidiodise) การแสดงบนเวที (Theatre) เช่น ละคร ดนตรี อุปรากร การฟ้อนรำ เป็นต้น

2.2.6 การแบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อสนับสนุน (Supporting Channels) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. สื่อสนับสนุนในการบันทึกข่าวสาร คือ โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับการพิมพ์ การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องพิมพ์ เครื่องบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ ฟิล์ม แผ่นเสียง เป็นต้น

2. สื่อสนับสนุนในการขนส่งข่าวสาร คือ โครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการคมนาคม (Transportation) และบริการไปรษณีย์ (Postal Services) ได้แก่ เครือข่ายของเส้นทางคมนาคมทางบก ทางอากาศ ทางเรือ ยานพาหนะ บริการส่งจดหมาย และไปรษณียภัณฑ์อื่น ๆ

3. สื่อสนับสนุนในการถ่ายทอดข่าวสาร เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยให้การถ่ายทอดข่าวสาร (Transmission of messages) จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยอาศัยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ถ่ายทอดสัญญาณผ่านระบบสาย ระบบวิทยุ ระบบแสง และระบบสื่อสารดาวเทียม ซึ่งอาจเรียกรวมกันว่า การสื่อสารโทรคมนาคม (Telecommunication) หรือสื่อส่งสัญญาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(Transmission Media) ได้แก่ โทรเลข โทรศัพท์ โทรพิมพ์ โทรภาพ โทรสาร โทรทัศน์ตามสาย วิทยุคมนาคม เป็นต้น

2.3 เกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อ

การเลือกใช้สื่อในการสื่อสารจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น กิติมา สุรสนธิ (2541:13) ได้กล่าวไว้ว่า อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยในด้านการพิจารณาเลือกใช้สื่อของผู้ส่งสาร ดังนี้

1. ความเหมาะสมของสื่อกับผู้ส่งสาร อันได้แก่ การเข้ากันได้ ความสามารถ ความชำนาญในการใช้สื่อประเภทนั้น ๆ ของผู้ส่งสาร

2. ความเหมาะสมของสื่อกับเนื้อหาของสาร อันได้แก่ ระดับความสามารถของสื่อที่จะสามารถถ่ายทอดข่าวสารเนื้อหาอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ของผู้ส่งออกไปได้ดีได้ครบถ้วนมากน้อยแค่ไหนเพียงใด เช่น สื่อที่มีภาพและเสียงน่าจะเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกอารมณ์ได้ดีกว่าสื่อสิ่งพิมพ์

3. ความเหมาะสมของสื่อกับผู้รับสารอันได้แก่ ความสามารถที่ผู้รับจะเข้าถึงสื่อประเภทต่าง ๆ ได้ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ ผู้รับจะต้องมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้

4. ความเหมาะสมของสื่อกับสภาพแวดล้อม ซึ่งหมายถึงการเข้ากันได้ของสื่อกับสภาพแวดล้อมในสถานการณ์การสื่อสารที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

5. ความเหมาะสมของสื่อกับปัจจัยด้านเงินทุน ซึ่งเป็นสิ่งที่ค่อนข้างสำคัญ โดยเฉพาะในปัจจุบันเนื่องจากสื่อแต่ละประเภทมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน

ปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ ดังต่อไปนี้

1. การแสวงหาข้อมูลเพื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. การเปิดรับข้อมูลจะเปิดรับข่าวสาร เมื่อตนเองมีความสนใจหรือเกี่ยวข้องกับตนเอง

3. การเปิดรับประสบการณ์ เพื่อจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเพื่อผ่อนคลาย

การเลือกรับสื่อและข่าวสาร ผู้รับสารมีกระบวนการเลือกสรรที่แตกต่างกัน ตามความต้องการ ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดที่ไม่เหมือนกันของแต่ละบุคคล กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ หมายถึง การที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึกของตนเอง

2. การเลือกรับรู้หรือตีความ คือ เมื่อบุคคลรับข่าวสารที่สนใจ แล้วจะตีความหมายตามความเข้าใจ ความเชื่อ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะทางอารมณ์และจิตใจ เป็นต้น

3. การเลือกจดจำ บุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการของตนเอง และบุคคลจะมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารด้วยสาเหตุต่าง ๆ คือ ความเหงา ความอยากรู้อยากเห็น ประโยชน์ใช้สอย สื่อที่มีลักษณะกระตุ้นนำ เป็นต้น

สิ่งที่สำคัญอีกประการ คือ การเลือกใช้สื่อได้อย่างถูกต้องและเหมาะกับสถานการณ์ รูปแบบวิธีการใช้สื่อ 2 ประการคือ

1. การใช้สื่อเดียว เป็นการใช้สื่อใดสื่อหนึ่งในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสารไปยังผู้รับสาร เช่น ผู้ส่งอาจใช้สื่อบุคคลในการไปบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้แก่ผู้รับ ซึ่งการเลือกใช้สื่อเพียงสื่อเดียวนี้จะมีข้อจำกัดในเรื่องของการเข้าถึงผู้รับ อาจเข้าถึงคนได้ไม่ทั่วถึง เพราะคนจะเลือกเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้คุณสมบัติในการเร้าความสนใจผู้รับอาจมีน้อย เช่น สื่อวิทยุ ซึ่งไม่มีภาพ ไม่มีสีสัน

2. การใช้สื่อผสม เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร โดยการใช้สื่อหลายประเภทหรือหลายสื่อเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และการรับรู้ข่าวสารได้อย่างต่อเนื่อง เช่น ผู้ส่งอาจใช้ทั้งสื่อพื้นบ้าน สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์

2.4 ข้อดีและข้อจำกัดของสื่อแต่ละประเภท

เสน่ห์ นครสันติภาพ (2541:24-25) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของสื่อบุคคลไว้ดังต่อไปนี้

1. สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบสองทาง (two way communication) ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจสารก็สามารถถาม หรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากแหล่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุง แก้ไข สารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการ และความเข้าใจของผู้รับสารได้ ในเวลาอันรวดเร็วเช่นกัน ทำให้สามารถลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับสาร เลือกแปล หรือตีความสาร และการเลือกจำสารได้

2. สามารถสร้างความน่าเชื่อถือในตัวของผู้ส่งสารได้มาก และทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ปฏิกิริยาตอบสนองในขณะทำการสื่อสารอยู่ในระดับสูง

4. ช่วยลดกระบวนการทางเลือกในทางจิตวิทยา โดยเฉพาะการเลือกรับสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่อย่างไรก็ตามสื่อบุคคลเป็นสื่อที่มีข้อด้อย คือ ไม่สามารถที่จะส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารจำนวนมาก ๆ ในเวลาอันรวดเร็วได้

ในขณะที่ นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2542:158-159) กล่าวถึง ข้อเด่นและข้อจำกัดเกี่ยวกับสื่อต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

สื่อสิ่งพิมพ์

1. สามารถให้ข่าวสารจำนวนมาก หรือข่าวสารที่ซับซ้อนได้
2. จะอ่านในโอกาสใดที่เหมาะสมกับตนก็ได้
3. เก็บไว้อ่านซ้ำได้จึงทบทวนให้กระจ่างว่าทำอย่างไร เป็นขั้นเป็นตอน
4. จะอ่านช้าหรือเร็วก็ได้แล้วแต่ผู้อ่าน
5. มีข้อจำกัดที่จะต้องอ่านหนังสือออก หรือมิฉะนั้นก็ใช้ภาพให้มาก ถ้าหากตัวบุคคลเป้าหมายไม่มีทักษะการอ่านมากนัก

ณรงค์ สมพงษ์ (2530:292-293) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของสื่อวัสดุสิ่งพิมพ์ไว้ดังนี้

1. มีความบอบบางและฉีกขาดง่าย
2. มีปัญหาและอุปสรรคในการแจกจ่าย ถ้าหากการขนส่งหนังสือพิมพ์ไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย การสื่อสารด้วยสิ่งพิมพ์ก็จะขาดตอนลง
3. การใช้วัสดุสิ่งพิมพ์กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่รู้หนังสือ ต้องอาศัยการออกแบบสิ่งพิมพ์ที่มีความหมายและน่าสนใจ เนื่องจากต้องอาศัยเวลามากกว่าการสื่อสารด้วยสื่ออื่น

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2542:158-159) กล่าวถึง ข้อเด่นและข้อจำกัดเกี่ยวกับสื่อเสียงไว้ดังนี้

1. มีข้อดีที่สร้างความตื่นตัวและเร้าใจให้ติดตามรับข่าวสาร
2. แก้ปัญหาการอ่านไม่ออกให้รับทราบเรื่อง และจดจำได้ตามสมควร
3. ให้ข่าวสารที่ละเอียด และซับซ้อนไม่ดีนัก
4. ผู้รับสื่อเสียงอาจทำกิจกรรมอื่นไปด้วย ความตั้งใจรับฟังอาจไม่ดีนัก แต่ดีที่ผู้ฟังไม่ต้องหยุดกิจกรรมอื่น ๆ

ณรงค์ สมพงษ์ (2530:292-293) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของสื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุโทรทัศน์ ไว้ดังนี้

1. สื่อวิทยุกระจายเสียงสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างเนื่องจากมีรัศมีการส่งคลื่นวิทยุไปได้ไกลมากกว่าวิทยุโทรทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. มีความรวดเร็วในการเสนอข่าวสารทำให้คนฟังมีความเชื่อมั่นในข่าวสารจากสื่อวิทยุว่าเป็นข้อเท็จจริงที่จะติดตามรายละเอียดจากสื่อชนิดอื่น ๆ ต่อไป

3. ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่

4. เครื่องรับมีราคาถูกทำให้โอกาสที่ประชาชนจะเปิดรับข่าวสารมีมากกว่าสื่อมวลชนอื่น ๆ

5. ไม่ต้องอาศัยทักษะในการอ่าน ผู้ฟังทั่ว ๆ ไปสามารถจะเข้าใจได้ดี เข้าถึงผู้ฟังได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย

ส่วนข้อจำกัดของสื่อวิทยุกระจายเสียงมีดังนี้

1. ผู้ฟังไม่สามารถย้อนกลับมาฟังรายการได้ใหม่

2. เป็นการติดต่อสื่อสารแบบทางเดียว (One way Communication) เมื่อผู้ฟังมีปัญหาไม่เข้าใจ ไม่สามารถถามหรือติดต่อผู้จัดรายการได้ทันที

3. ผู้ฟังได้ยินเพียงแค่เสียงอย่างเดียวจึงต้องใช้จินตนาการประกอบ

สื่อวิทยุโทรทัศน์

1. เป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งมีการเคลื่อนไหวจึงดึงดูดความสนใจของผู้ดูได้มาก

2. สามารถแพร่ภาพไปได้ในระยะทางไกล ๆ ด้วยเวลาอันรวดเร็ว

3. สามารถสร้างแรงจูงใจ สร้างทัศนคติและเสนอปัญหาเรื่องต่าง ๆ ได้ดี จึงมีพลังในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคมได้ดี

ข้อจำกัด คือ ผู้ชมไม่สามารถให้ปฏิกิริยาย้อนกลับ (Feedback) ได้ทันที ผู้ชมจำเป็นต้องปรับตัวเข้าหารายการที่จะรับ ผู้ชมส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการดูรายการโทรทัศน์เพื่อความบันเทิงมากกว่าดูเพื่อการศึกษา

3. พฤติกรรม

3.1 ความหมายของพฤติกรรม

เกศินี จุฑาวิจิตร (2540:55) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลซึ่งผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ โดยปกติคนเราส่วนใหญ่มักจะแสดงออกตามทัศนคติของตน ทัศนคติจึงเสมือนหางเสือของพฤติกรรม ถือเป็นเครื่องควบคุมการกระทำของบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และในทำนองเดียวกัน ขนิษฐา วิเศษสาธร (2536:2) ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรม (behavior) ไว้ว่า เป็นกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ที่ร่างกายแสดงออกมา ซึ่งอาจสังเกตเห็นได้โดยตรงหรือสังเกตไม่เห็นแต่สามารถใช้เครื่องมือวัดออกมาได้ พฤติกรรมหรือการกระทำที่สามารถเห็นได้ เช่น การหัวเราะ การร้องไห้ ดีใจ การเคลื่อนไหวกิริยาท่าทางต่าง ๆ ส่วนพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรงต้องใช้เครื่องมือทดลองหรือวัด หรืออนุมานเอาจากการแสดงออก เช่นความคิด ความจำ การเรียนรู้ ความถนัด และสติปัญญา เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำ การแสดงออกของบุคคลที่ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ ซึ่งอาจสังเกตเห็นได้โดยตรงและโดยใช้เครื่องมือวัดออกมา

3.2 ประเภทของพฤติกรรม

ศิรินภา จามรมาน และปนัดดา ชำนาญสุข (2542:2) ได้กล่าวว่า นักจิตวิทยาแบ่งพฤติกรรม (behavior) ออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. Overt behavior หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกให้บุคคลอื่นมองเห็นได้ เช่น การยิ้ม การเขียนหนังสือ การเดิน หน้าแดง เป็นต้น

2. Covert behavior หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใน บุคคลอื่นมองไม่เห็นแต่สามารถวัดได้ เช่น ความคิดความรู้สึก ทัศนคติ เป็นต้น พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในนี้ เราอาจวัดได้ง่าย ๆ เช่น การสอบถามโดยตรง หรือวัดในระดับที่สูงขึ้นมา คือการสอบถามทางอ้อม เช่น การใช้แบบทดสอบ หรือการใช้เครื่องมือช่วยวัด

ขนิษฐา วิเศษสาธร (2536 : 3) กล่าวว่า พฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในมีความสัมพันธ์กัน พฤติกรรมภายในมักเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก โดยปกติมนุษย์มีธรรมชาติที่จะมีอากัปกิริยาต่าง ๆ ออกมาตามความรู้สึกคิดภายในจิตใจของตน ดังนั้น การจะเข้าใจ "จิตใจ" ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในของบุคคล จึงต้องศึกษาจากพฤติกรรมภายนอก แต่การจะศึกษาให้เข้าใจพฤติกรรมภายนอกของบุคคลได้อย่างสมบูรณ์จำเป็นต้องเข้าใจธรรมชาติของพฤติกรรมภายในอย่างถ่องแท้ด้วย นั่นคือนักจิตวิทยาจะศึกษาทั้งพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน ซึ่งรวมกันเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งหมด

ลุฟท์และอิงแฮม (อ้างในกีรติยา สวัสดิภาพ, 2544) ได้แบ่งพฤติกรรมไว้ 4 ประเภท จากพฤติกรรม 4 ประเภทนี้ จะช่วยให้เราเข้าใจพฤติกรรมภายในและภายนอกในแง่มุมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

1. เปิดเผย (Open) คือ พฤติกรรมที่ตนเองรู้ และผู้อื่นก็รู้
2. ความลับ (Secret) คือ พฤติกรรมที่ตนเองรู้ แต่ผู้อื่นไม่รู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. จุดบอด (Blind) คือ พฤติกรรมที่ตนเองไม่รู้ แต่ผู้อื่นก็รู้

4. อวิชาชา (Unknown) คือ พฤติกรรมที่ตนเองไม่รู้และผู้อื่นก็ไม่รู้

3.3 อิทธิพลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ณรงค์ สมพงษ์ (2530:151) ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปการโน้มน้าวให้บุคคลเปลี่ยนพฤติกรรมในทุกระดับของการสื่อสารสังคมผ่านสื่อต่าง ๆ อาจทำได้โดยอาศัยวิธีการดังนี้

1. การปลุกเร้าอารมณ์ เพื่อให้เกิดความตื่นเต้นเร้าใจในการติดตาม โดยใช้เสียงหรือภาพ หรือทั้งเสียงและภาพ

2. การสร้างแบบอย่างขึ้นในใจ เป็นการสร้างมาตรฐานอย่างหนึ่งขึ้น เพื่อให้มาตรฐานนั้นปลูกศรัทธา และเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับสารที่ต้องปฏิบัติตาม

3. การให้รางวัล เช่น การลด แลก แจก แถม ในการโฆษณาเพื่อเป็นการจูงใจให้เลือกซื้อสินค้ายี่ห้อนั้น ๆ หรือใช้ในการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนร่วมมือ หรือเข้าร่วมในกิจกรรมตามที่ต้องการ

ประจวบ อินอ๊อต (2529) อ้างว่า นักศึกษาด้านมนุษยวิทยาหลาย ๆ ท่าน ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับพลังที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ได้ดังนี้

1. มนุษย์แต่ละคนมีแรงขับ และพลังที่จะต้องประพฤติปฏิบัติ เพื่อความอยู่รอดและความมั่นคงแห่งชีวิต อันเป็นความจำเป็นพื้นฐานของสัตว์ทั้งหลาย

2. มนุษย์แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่หล่อหลอมรวมตัว จึงมักจะต้องประพฤติปฏิบัติไปตามครรลองของสังคมแวดล้อม ซึ่งสอดประสานกับเป้าหมายส่วนตัว

3. พลังทางสังคมมีอิทธิพลต่อมนุษย์มากที่สุด ได้แก่ ครอบครัวของบุคคลผู้นั้นเอง เพื่อนบ้าน

4. ความจำเป็นเบื้องต้นของชีวิตมนุษย์ และประสบการณ์ได้หล่อหลอมให้เกิดเป็นรูปแบบของมนุษย์แต่ละคนที่เรียกว่า บุคลิกภาพ

5. แม้ว่ามนุษย์แต่ละคนจะมีบุคลิกภาพของตนเองก็ตาม เมื่อมนุษย์รวมกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน มีผลประโยชน์ร่วมกันภายในสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกันก็ย่อมเกิดเป็นบุคลิกภาพของกลุ่มขึ้นได้ ซึ่งจะมีผลต่อการแสดงออกของกลุ่มด้วย เช่น จะพบว่าคนบางกลุ่มมีลักษณะก้าวร้าวรุกราน บางกลุ่มมีลักษณะหัวโบราณ ฯลฯ เป็นต้น

6. มนุษย์มีสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายที่เขามีต่อโลกรอบตัวของเขาออกมาในรูปต่าง ๆ ซึ่งเราจะสามารถสืบสาวไปถึงพลังภายในที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ เช่น จาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

96195

คำพูด วัตถุ การกระทำ ตลอดจนสิ่งที่ส่อถึงการกระทำทั้งในจิตสำนึกและภายใต้จิตสำนึก เช่น เราจะนึกถึงภาพของผู้ที่นิยมขับรถว่าเป็นบุคคลอย่างไร ซึ่งแตกต่างกับบุคคลที่นิยมฟังเพลงไทยเดิม

3.4 ลักษณะของเกษตรกร

ปัญญา หิรัญรัศมี (2529:193-194) ได้กล่าวว่า เกษตรกรเราก็มีอยู่หลาย ๆ จำพวกด้วยกัน และได้อ้างถึง E.E. Rogers และ G.M. Beal ซึ่งได้จำแนกเกษตรกรออกเป็น 6 ประเภทด้วยกันในการที่จะยอมรับความรู้เรื่องเทคโนโลยีใหม่

1. พวกหัวไวใจสู้ (Innovators) เป็นเกษตรกรซึ่งมีความตื่นตัวที่จะยอมรับความคิดใหม่ ๆ ในชุมชนเกษตรกรรม ตามปกติจะมีคนกลุ่มนี้อยู่เพียงจำนวนน้อย ลักษณะของเกษตรกรในประเภทนี้มักจะเป็นผู้ประกอบการฟาร์มขนาดใหญ่ มีการลงทุนสูง มีสถานภาพในชุมชนสูง มีกิจกรรมร่วมในหน่วยงานระดับชุมชน เป็นแหล่งของข่าวสาร และมีวิญญาณของนักผจญภัย กล้าได้กล้าเสี่ยง

2. พวกขอดูท่าที (Early adopter) เกษตรกรในกลุ่มนี้จะมีความระมัดระวังตัวมาก และต้องการรอดูการทดลองและทดสอบความคิด ภายใต้สถานการณ์ในท้องถิ่นนั้นเสียก่อน กลุ่มนี้จะมีความสนใจต่อสิ่งใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว แต่เขาจะเชื่อก็ต่อเมื่อเห็นผลการสาธิตว่า เป็นประโยชน์แล้วจึงจะยอมรับ ปกติประชาชนในกลุ่มนี้จะรวมไปถึงผู้นำในท้องถิ่นและบุคคลอื่น ๆ ที่ได้รับการเคารพนับถือในชุมชนนั้นด้วย การสนับสนุนของคนกลุ่มนี้ จะเป็นส่วนในการกระบวนการยอมรับของชุมชน

3. พวกเบิ่งตาลังเล (Early majority) เป็นกลุ่มที่มีอายุโดยเฉลี่ยปานกลาง การศึกษาประสบการณ์ปานกลาง มีความเห็นสุขุมรอบคอบ จะไม่ด่วนตัดสินใจยอมรับรวดเร็ว มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่มั่นคง มีการศึกษาน้อย มีประสบการณ์ความรู้รอบตัวจำกัด จึงทำให้เกิดความลังเลใจ แต่ถ้าหากมีแรงกระตุ้นทางบวกหรือลบ จะตัดสินใจคล้อยตามได้ง่าย

4. พวกหันเหหัวดื้อ (Late majority) กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มขนาดใหญ่เช่นเดียวกับกลุ่มที่ 3 และมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่มีความโน้มเอียงที่จะไม่เชื่อคำแนะนำ หวั่นวิตกต่อการที่จะสูญเสียผลประโยชน์ หรือมองไม่เห็นคุณค่าของการเปลี่ยนแปลงวิทยาการใหม่ ๆ จึงยึดมั่นอยู่ในวิธีเดิมและอาจมีความรู้สึกในเชิงต่อต้านด้วย

5. พวกงอมือจับเจ่า (Late adoptors or laggard) กลุ่มนี้โดยทั่วไปจะมีอายุมาก เป็นกลุ่มที่มีอะไรน้อยที่สุดและทำอะไรได้น้อยที่สุดในบรรดากลุ่มทั้งหมด มีสติปัญญาต่ำ เกียจคร้าน เฉื่อยชา นักส่งเสริมต้องคอยเคี่ยวเข็ญตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. พวกไม่เอาไหนเลย (Dogmatist) มักเป็นคนกลุ่มน้อยมีอายุมาก มีการศึกษาน้อย ถึงปานกลาง มีความยึดมั่นในปฏิบัติงานดั้งเดิมอย่างฝังหัว โดยอาจมีความฝังใจในทางไม่ดีมาก่อนเป็นเหตุให้ไม่ยอมรับรู้หรือรับฟังคำแนะนำชี้แจงใด ๆ

นอกจากนี้ ปัญญา หิรัญรัศมี (2529:195-196) ได้กล่าวถึง การแบ่งประเภทของเกษตรกร จากนักวิชาการไทยและต่างประเทศไว้ดังนี้

1. เกษตรกรระดับสูงสุด โดยเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาดีมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีความคิดริเริ่ม มีความฉลาด รับวิทยาการแผนใหม่และเทคโนโลยีได้เร็ว มีลักษณะของความเป็นผู้นำในบางครั้งจะนำการเปลี่ยนแปลงเองได้

2. เกษตรกรระดับกลาง โดยเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาปานกลาง ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง อยู่ในระดับที่จะยอมรับวิทยาการแผนใหม่และเทคโนโลยีได้หากเจ้าหน้าที่ได้มีการสาธิตและให้มองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งเหล่านั้นเพียงพอ

3. เกษตรกรระดับต่ำ โดยทั่วไปจะเรียกว่า small farmers เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ยากจนมีการศึกษาต่ำ มีปัญหาทางด้านการทำการเกษตร ยากต่อการยอมรับวิทยาการแผนใหม่และเทคโนโลยีใหม่เนื่องจากความไม่กล้าเสี่ยง

4. <u>เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร</u>

เสถียร เชยประทับ (2523) สื่อบุคคลในสังคม ประกอบด้วยสื่อที่มาจากแหล่งภายนอก (Cosmopolite) และจากแหล่งภายใน (Localite) ของระบบสังคมนิยม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ

1. สื่อบุคคลภายในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้นำความคิดในท้องถิ่น เป็นตัวกลางในการเผยแพร่ความรู้ ความคิด ตลอดจนชักจูงใจประชาชนในท้องถิ่นให้ยอมรับนวัตกรรม

2. สื่อบุคคลภายนอกท้องถิ่น คือ บุคคลภายนอกท้องถิ่นที่เป็น Change Agents ไปเผยแพร่นวัตกรรมในระบบสังคม

Little John and Stephen W. (1973) กล่าวว่า ผู้รับสารแต่ละคนจะมีเอกลักษณ์ในเรื่องอายุเพศ บุคลิกภาพ สติปัญญา ทักษะและประสบการณ์จะมีผลกระทบต่อแหล่งสารและข่าวสาร จากการศึกษาในด้านสื่อสาร พบว่าภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้รับสาร มีผลกระทบที่สำคัญต่อการตอบสนองต่อข่าวสาร เช่น ในด้านฐานะนั้น พบว่าคนจนและคนรวยมีคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อการรับสารต่างกัน ในด้านการศึกษาและสติปัญญาได้มีการพบว่า การโฆษณาชวนเชื่อจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อประชาชนที่มีสติปัญญาสูงกว่าผู้มีสติปัญญาต่ำ และผู้ที่การศึกษาสูงจะถูกชักจูงได้ง่ายกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ เมื่อคำพูดนั้นเป็นคำพูดที่มีเหตุผลเพราะผู้ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีการศึกษาดีจะมีข้อได้เปรียบคือมีความรู้ในหัวข้อต่าง ๆ กว้างขวางมีความเข้าใจภาษาดี สามารถวิพากษ์วิจารณ์ข่าวสาร ที่ไม่ได้สนับสนุนความเชื่อของตน

Roger and Shoemaker (1971) กล่าวถึงบทบาทของการสื่อสารมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อการยอมรับนวัตกรรมไว้ว่าการที่บุคคลจะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมจะต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมซึ่งเป็นกระบวนการนั้นสามารถทำหน้าที่อะไรได้บ้าง

1. ขั้นความรู้ (Knowledge) ในขั้นนี้บุคคลทราบว่ามีนวัตกรรมอุบัติขึ้นและพอจะมีความเข้าใจว่านวัตกรรมนั้นสามารถทำหน้าที่อะไรได้บ้าง
2. ขั้นการจูงใจ (Persuasion) บุคคลสร้างทัศนคติที่ชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรมนั้น
3. ขั้นการตัดสินใจ (Decision) บุคคลกระทำกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การเลือกที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม
4. ขั้นการยืนยัน (Confirmation) บุคคลแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนหรือยืนยันการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมที่กระทำไปแล้ว แต่ก็อาจเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจที่กระทำไปแล้วได้ ถ้าหากว่าในภายหลังผู้รับข่าวสารได้รับข่าวสารที่ขัดแย้งหรือข่าวในเชิงลบเกี่ยวกับนวัตกรรม

Scharmm (1960) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่สำคัญของสื่อมวลชนในการพัฒนาประเทศซึ่งจะเป็นข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญจะเป็นผลช่วยดึงดูดความสนใจให้บุคคลต่าง ๆ ได้เปิดรับข้อมูลข่าวสารที่สนใจเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพอีกประการหนึ่ง

Paul Lazarsfeld and Herbert Manzel (1960) กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสำคัญหรือพูดคุยกันแบบเป็นกันเองและเป็นส่วนตัวทำให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับฟังยอมรับความคิดเห็นของผู้พูดได้ง่ายขึ้น การเห็นหน้ากันนี้เมื่อมองในแง่จิตวิทยาแล้วทำให้ผู้ฟังซึ่งเป็นเป้าหมายของการชักจูงใจของผู้พูดมีความรู้สึกว่าตนได้รับรางวัล (Reward) ทันทีอย่างน้อยที่สุดในด้านการแสดงความคิดเห็นต่อผู้พูด

De Fleur (1970) กล่าวว่าทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (The social Relationship Theory) ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ภายในกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีบทบาทต่อการตัดสินใจว่าจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทางการเกษตรหรือไม่ โดยเฉพาะสังคมชนบทซึ่งเป็นครอบครัวมีความผูกพันกับเพื่อนบ้านอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

19133

แน่นแฟ้น เมื่อมีความคิดใหม่ ๆ จากภายนอกการตีความคิดของเพื่อนบ้านเกี่ยวกับความคิดเหล่านี้จะมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของบุคคลว่าควรจะรับความคิดเหล่านั้นหรือไม่

Ball Rokeach และ Defleur (1976) กล่าวว่าเมื่อผู้รับสารเปิดรับสารจากสื่อมวลชนแล้วจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความ รู้สึก ถึงขั้นเกิดเป็นพฤติกรรมของผู้รับสาร โดยได้อธิบายถึงผลต่าง ๆ ที่เกิดจากการสื่อสารดังนี้

1. ก่อให้เกิดผลในด้านความรู้ความคิดเห็น ซึ่งอาจทำให้เกิดความกระจ่างหรือความกำกวมขึ้นได้ และยังก่อให้เกิดผลในทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ในแง่ความคิดเห็นว่า สิ่งไหนเป็นสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณา รวมทั้งผลในการขยายความเชื่อและค่านิยมของบุคคล

2. ก่อให้เกิดผลในด้านความรู้สึก ข่าวสารจากสื่อมวลชนอาจสร้างความรู้สึกต่าง ๆ เช่น กลัว วิตกกังวล หรือสร้างกำลังใจ หรือบางทีก็อาจทำลายขวัญกำลังใจได้เช่นกัน

3. ก่อให้เกิดผลด้านพฤติกรรม ซึ่งมีทั้งเร่งเร้าให้กระทำหรือหยุดยั้งการกระทำรวมทั้งก่อให้เกิดการกระทำในด้านดี เช่น การช่วยเหลือคนอื่นหรือในด้านไม่ดี เช่น ความก้าวร้าวรุนแรงต่าง ๆ เป็นต้น

5. <u>งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร</u>

ปัญญา ธีระวิทยเลิศ (2536:บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเกษตร และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรในภาคเหนือ รวมทั้งความต้องการรับทราบข่าวสารและชนิดของสื่อที่จะสามารถรับข่าวสารได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 1,004 ครัวเรือน และจากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรจากสื่อต่าง ๆ ผลปรากฏว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารการเกษตรจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อนบ้าน ญาติ/คนในครอบครัว และผู้ใหญ่บ้าน ตามลำดับ

อมรทิพย์ ควรพันธ์ (2534:บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่นิยมมากใน 4 จังหวัด รองลงมา คือ โทรทัศน์ และสื่อพื้นบ้าน ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า

เกษตรกรใน 4 จังหวัด มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อพื้นบ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการยอมรับการพัฒนาที่ดิน

ดวงจันทร์ สุทธาโรจน์ (2539:บทคัดย่อ) การรับข่าวสารส่วนใหญ่ได้จากสื่อบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ในหมู่บ้าน ซึ่งมีโทรทัศน์และวิทยุยังเป็นที่นิยมของประชาชนในการรับชมรายการบันเทิงและข่าวสาร ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร โปสเตอร์ ประชาชนไม่นิยมรับสื่อดังกล่าว เนื่องจาก ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ และการหาสื่อดังกล่าวนั้นลำบากด้วย

เลอศักดิ์ สายแก้วมา (2536:บทคัดย่อ) ประมาณครึ่งหนึ่งของเกษตรกรเป้าหมายระบุว่ามีโอกาสและสนใจติดตามรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัย 4 ประเภท คือ วิทยุ โทรทัศน์ เอกสารสิ่งพิมพ์ และหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอหรือค่อนข้างสม่ำเสมอในช่วงเวลา ตอนเช้า และตอนเย็นหรือค่ำ ระยะเวลาที่ใช้ในการรับฟัง/รับชมการออกรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุ โทรทัศน์ และหอกระจายสารประจำหมู่บ้านโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 30-120 นาทีต่อวัน ในขณะที่ระยะเวลาที่ใช้ในการอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ โดยเฉลี่ย 16-30 นาทีต่อวัน ต้องการที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารทุกประเภทเป็นส่วนใหญ่ และประสงค์ที่จะให้มีการนำเสนอในลักษณะที่เป็นการผสมผสานข้อมูลข่าวสารซึ่งให้สาระความรู้กับข้อมูลข่าวสารที่ให้ความสนุกสนานบันเทิงเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการเพลงลูกทุ่ง เพลงพื้นเมือง และเพลงไทยสากล

จิรพรรณ โสมอินทร์ (2536:บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรที่รับฟังข่าวสารด้านการเกษตร ศึกษาสภาพการรับฟัง ความสนใจ ความพอใจ การได้รับความรู้และการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรของเกษตรกรกับการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการรับฟังข่าวสารด้านการเกษตรจากหอกระจายข่าว

ผลการวิจัยผลการทดลองทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ คืออายุ ระดับการศึกษา และการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรของเกษตรกรไม่มีความแตกต่างกันในการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ส่วนรายได้ของเกษตรกรมีผลต่อความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2521) ศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนต่อการศึกษาของชาวบ้านในปี พ.ศ.2521 พบว่ามีผู้รับฟังวิทยุสูงที่สุด คือ ร้อยละ 87 ชมภาพยนตร์ร้อยละ 74 อ่านหนังสือพิมพ์ร้อยละ 47 ชมโทรทัศน์ร้อยละ 34 และอ่านนิตยสารเพียงร้อยละ 16 โดยผู้รับฟังวิทยุส่วนใหญ่ฟังสถานีวิทยุประจำท้องถิ่นมากกว่าวิทยุจากส่วนกลาง ร้อยละ 71 ของผู้ฟังวิทยุทุกวันรับฟังประมาณวันละ 2 ชั่วโมง โดยฟังข่าวมากที่สุด รองลงไป คือ บันเทิง ร้อยละ 30 ของผู้ชมโทรทัศน์ทุกวัน รับชมประมาณวันละ 1 ชั่วโมงครึ่ง ส่วนใหญ่ชมรายการบันเทิงร้อยละ 29 ของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน อ่านเพียงวันละประมาณครึ่งชั่วโมง ส่วนใหญ่เป็นการอ่านข่าว 1 ใน 3 ของผู้อ่านนิตยสาร อ่านน้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน ส่วนใหญ่อ่านเรื่องบันเทิง สำหรับผู้ชมภาพยนตร์ร้อยละ 95 ได้ชมเพียงปีละประมาณ 1-4 ครั้งเท่านั้น

สิริณภรณ์ เชฏฐากุล (2518) ได้ศึกษาลักษณะการรับของใหม่ในหมู่บ้านจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยเปรียบเทียบลักษณะการรับของใหม่ของชาวนาหมู่บ้านทัพฟ้า หมู่บ้านขยาย อำเภอบางประอินและหมู่บ้านซุ้ง อำเภอนครหลวง พบว่า เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการรับของใหม่ของชาวนาในหมู่บ้าน กล่าวคือ การกระจายสิ่งใหม่เข้าไปในหมู่บ้านโดยสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และการเข้าไปแนะนำผ่านเจ้าหน้าที่รัฐบาลหรือการส่งข่าวผ่านกลุ่มชาวนาประเภทต่าง ๆ

แหล่งข่าวที่ได้รับทราบเรื่องของใหม่ทางด้านเกษตรกรรม ปรากฏว่า ชาวบ้านได้ทราบข่าวจากหลายฝ่ายด้วยกันคือ

1. ผู้นำท้องถิ่น ชาวนาทั้ง 3 หมู่บ้าน รับทราบข่าวจากกำนันมากที่สุด
2. เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญทางราชการฝ่ายให้ข่าวสารด้านการเกษตรแก่ชาวบ้านที่สำคัญที่สุด คือเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ
3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ชาวนาที่ได้รับการติดต่อให้ข่าวสารจากนายอำเภอ
4. ฝ่ายเอกชนที่ให้ข่าวชาวนา คือ พ่อค้าส่งที่รับซื้อข้าวจากชาวนา
5. สื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ เป็นแหล่งกระจายข่าวสารที่หัวหน้าครัวเรือนชาวนาได้รับฟังข่าวสารด้านราคาข้าวหรือความเคลื่อนไหวทางด้านเกษตรกรรม
6. เอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ ใบปลิว โฆษณาต่าง ๆ
7. แหล่งข่าวสารต่าง ๆ ชาวนาได้รับทราบข่าวสารหรือเลียนแบบจากเพื่อนบ้านหรือชาวนาในตำบลใกล้เคียง นอกจากนั้นได้รับทราบข่าวสารจากประสบการณ์ของหัวหน้าครอบครัวหรือสมาชิกในครัวเรือนที่ออกไปรับจ้างทำนาในถิ่นอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวิธีการทำงานวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรหรือหน่วยที่จะทำการศึกษา (Unit of analysis) ที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้ ได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด ซึ่งมีประชากรหรือจำนวน ครัวเรือนเกษตรกรทั้งสิ้น 677 ครัวเรือน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้ ได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกร โดยทำการสุ่มในทุกหมู่บ้านของตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราดรวมทั้งสิ้น 373 ครัวเรือน

การศึกษาครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ทั้งนี้เพราะขนาดของประชากรเป้าหมายมีความคงที่แน่นอน ประชากรทุก ๆ หน่วยมีโอกาสได้รับเลือกเท่าเทียมกัน การใช้วิธีการสุ่มจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การเลือกตัวอย่างปราศจากอคติ ส่วนวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายนั้นผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเปรียบเทียบกับตารางสุ่มของภัทรา นิคมานนท์ พร้อมกับได้ยึดถือเปอร์เซ็นต์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างของบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ว่า ถ้าจำนวนประชากร 100-999 ขนาดของตัวอย่างควรจะเป็น 25% หรือ 250 แต่เพื่อความแน่นอนและความสมบูรณ์ของการสำรวจ ผู้ศึกษาจึงได้เก็บตัวอย่างทั้งสิ้น 373 ครัวเรือน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรในแต่ละหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1 บ้านแหลมโป๊ะ	167	92
2 บ้านเปร็ดใน	121	67
3 บ้านอ่าวกรูด	160	88
4 บ้านห้วงน้ำขาว	139	76
5 บ้านคันนา	90	50
รวมทั้งสิ้น	677	373

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด ที่มีต่อการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างเครื่องมือคือแบบสอบถามที่มีคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด ที่จัดขึ้นสอดคล้องกันตามวัตถุประสงค์และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำแนกแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว
2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว
3. ความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้รับจากสื่อต่าง ๆ จากการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามที่เกษตรกรสามารถเข้าใจได้ง่าย
3. นำแบบสอบถามไปทดสอบกับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
4. ทำการแก้ไขจุดที่บกพร่องโดยได้รับคำปรึกษาจากประธานและคณะกรรมการปัญหาพิเศษ
5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว มาทำสำเนาจำนวน 700 ชุด

วิธีทดสอบเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูลนั้นมาทำการทดสอบกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 ราย เมื่อทำการทดสอบแล้ว ได้นำมาทำการปรับปรุงแก้ไขให้ตรงตามความเข้าใจของเกษตรกร โดยได้รับคำปรึกษาจากประธานและกรรมการปัญหาพิเศษจึงนำไปทำการสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างจริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในระหว่างช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม 2545 เป็นระยะเวลา 2 เดือน และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์เท่านั้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในครั้งนี้จะนำไปดำเนินการลงรหัส เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ช่วยในการวิเคราะห์ นำข้อมูลที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และนำค่าร้อยละมาแปรผลและอธิบายในเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับลักษณะการแจกแจงของข้อมูลเป็นร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย

สถานที่และระยะเวลาที่ทำการศึกษา

ทำการสำรวจในตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ในพื้นที่ 5 หมู่บ้าน การทำการสำรวจครั้งนี้ใช้เวลาสำรวจในระหว่างช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม 2545 เป็นระยะเวลา 2 เดือน

ตารางการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 2 แสดงระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

กิจกรรมในการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน								
	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1. ขั้นตอนการวางแผน	———								
2. ออกแบบสอบถามและทดสอบ		———							
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล			———						
4. การวิเคราะห์ข้อมูล				———					
5. สรุปผลและเขียนรายงานวิจัย					———				
6. จัดทำรูปเล่ม								———	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด นำเสนอผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่1 สถานภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของเกษตรกร

สถานภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรจะแสดงถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร รายได้เฉลี่ยจากการประกอบอาชีพต่อปีต่อครัวเรือน (ตารางที่ 3)

ผลจากการศึกษาเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด จำนวน 373 คน พบว่า เป็นเพศหญิงจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 53.62 และเพศชายจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 46.38 มีอายุสูงสุด 82 ปี และต่ำสุด 14 ปี เฉลี่ยเกษตรกรมีอายุ 46 ปี ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 26-50 ปีมากที่สุด 213 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 รองลงมาอยู่ในช่วง 50 ปีขึ้นไปจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 35.66 และน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 25 ปีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.24 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับชั้นประถมศึกษา 304 คน คิดเป็นร้อยละ 81.2 รองลงมาเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.21 และน้อยที่สุดระดับปริญญาตรีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61

เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนมากที่สุด 200 คน คิดเป็นร้อยละ 53.62 เช่น สวนผลไม้ เงาะ ทุเรียน และทำสวนยางพารา รองลงมามีอาชีพประมงโดยการทำบ่อกุ้งและจับปลาจำนวน 67 คนคิดเป็นร้อยละ 17.96 และน้อยที่สุด ประกอบอาชีพทำสวน/ค้าขาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.34 เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรต่อปีต่อครัวเรือนในรอบปีมีรายได้ประมาณ 30,001-50,000 บาทมากที่สุดจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 45.04 รองลงมามีรายได้ประมาณ 50,001-100,000 บาทจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 และน้อยที่สุดคือรายได้สูงกว่า 500,000 บาทมี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.07

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร 260 คน คิดเป็นร้อยละ 69.71 และไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 30.29 กลุ่มที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรคือกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสหกรณ์ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 แสดงสถานภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของเกษตรกร (N=373)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	173	46.38		
หญิง	200	53.62		
2. อายุ				
ต่ำกว่า 25 ปี	27	7.24		
26-50 ปี	213	57.10		
สูงกว่า 50 ปี	133	35.66		
3. การศึกษา				
ไม่ได้รับการศึกษา	3	0.80		
อนุปริญญา/ปวส.	7	1.88		
ปริญญาตรี	6	1.61		
4. อาชีพเกษตรกร *			N=373*	
ทำสวน			200	53.62
ประมง			67	17.96
ทำสวน/รับจ้าง			6	1.61
ทำสวน/ค้าขาย			5	1.34
ทำสวน/ประมง			15	4.02
รับจ้าง			40	10.72
ค้าขาย			15	4.02
อื่น ๆ (ข้าราชการ, แม่บ้าน, ก่อสร้าง)			17	4.56
ไม่มีอาชีพ			8	2.14

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
5. การเป็นสมาชิกกลุ่ม				
เป็นสมาชิก	260	69.71		
ไม่เป็นสมาชิก	113	30.29		
6. รายได้จากอาชีพเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา				
ต่ำกว่า 10,000-30,000 บาท	54	14.48		
30,001-50,000 บาท	168	45.04		
50,001-100,000 บาท	94	25.20		
100,001-500,000 บาท	53	14.21		
มากกว่า 500,000 บาทขึ้นไป	4	1.07		
7. สมาชิกกลุ่ม *, **			N=260*	
กลุ่มออมทรัพย์			25	9.61
กลุ่มแม่บ้าน			17	6.54
กลุ่มสหกรณ์			45	17.31
กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์			71	27.31
กลุ่ม ธกส.			20	7.69
กลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน			8	3.08
กลุ่มพัฒนาชุมชน			3	1.15
กลุ่มออมทรัพย์และกลุ่มแม่บ้าน			10	3.85
กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน			11	4.23
กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และกลุ่มสหกรณ์			19	7.31
กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และกลุ่ม ธกส.			3	1.15
กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และกลุ่มแม่บ้าน			17	6.54

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้เข้าร่วมสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และกลุ่มออมทรัพย์			6	2.31
กลุ่มสหกรณ์และกลุ่ม ธกส.			5	1.92

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด

2.1 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลของเกษตรกร

จากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรด้านสื่อบุคคลของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด มีผลการศึกษา ดังนี้ (ตารางที่ 4)

ผลจากการศึกษาเกษตรกรที่เปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรด้านสื่อบุคคลปรากฏว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราดจำนวน 373 คน พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเคยได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคลมากที่สุด 232 คน คิดเป็นร้อยละ 62.20 ส่วนเกษตรกรที่เหลือจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 ไม่เคยได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคลเลย การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากเกษตรกรที่เคยรับข่าวสารจากสื่อบุคคลส่วนใหญ่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจะได้รับจากเพื่อนบ้านมี 97 คน คิดเป็นร้อยละ 15.57 รองลงมาเป็นเกษตรอำเภอจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 และน้อยที่สุดจากพระสงฆ์มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.96 เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากผู้ใหญ่บ้าน กำนันหรือ อบต. มีความน่าเชื่อถือมากที่สุดมี 63 คน คิดเป็นร้อยละ 27.16 รองลงมาความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมี 54 คน คิดเป็นร้อยละ 23.28 และน้อยที่สุดคือพระสงฆ์ ครู นักศึกษามีอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.43 เท่ากัน

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารความรู้จากสื่อบุคคลไม่แน่นอน แล้วแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมาให้ความรู้โดยการพูดคุยมากที่สุดจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 52.16 รองลงมาเกษตรกรได้รับข่าวสารเดือนละครั้งจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 28.02 และน้อยที่สุดได้รับข่าวสารจากบุคคลสัปดาห์ละครั้งจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลพบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรในเรื่องทั่วไปทางการเกษตรมากที่สุดจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 35.34 รองลงมาได้รับความรู้ในเรื่องของยาฆ่าแมลงและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารตกค้างทางการเกษตรจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69 และได้รับข่าวสารเรื่องพืชสมุนไพรน้อยที่สุดจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.43 ช่วงเวลาที่เกษตรกรได้พบปะพูดคุยหรือได้รับข่าวสารทางการเกษตร ส่วนใหญ่ไม่มีเวลาที่แน่นอนในการได้รับข่าวสารทางการเกษตรจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 51.29 รองลงมาคือช่วงเวลาหลังเลิกงานจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 21.56 และน้อยที่สุดเสาร์-อาทิตย์จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.29 ส่วนใหญ่มักจะได้รับข่าวสารด้านการเกษตร ณ ที่ประชุมประจำหมู่บ้านจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 38.33 รองลงมาได้รับข่าวสารด้านการเกษตรที่บ้านของเกษตรกรเองจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และน้อยที่สุดที่ร้านค้าจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.67

ตารางที่ 4 แสดงถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลของเกษตรกร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล				
เคยได้รับ	232	62.20		
ไม่เคยได้รับ	141	37.80		
2. บุคคลที่ให้ข่าวสารด้านการเกษตร *, **			N=623*	
สมาชิกในครอบครัว			42	6.74
ผู้ใหญ่บ้าน			83	13.32
ครู			7	1.12
ร้านค้าทางการเกษตร			46	7.39
ญาติพี่น้อง			54	8.67
เกษตรจังหวัด			67	10.75
อบต.			55	8.83
พนักงานขายทางการเกษตร			26	4.17
เพื่อนบ้าน			97	15.57
เกษตรอำเภอ			89	14.29

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
NGO			10	1.61
กำนัน			34	5.46
พระสงฆ์			6	0.96
การประชุม/อบรม			7	1.12
3. บุคคลที่ให้ความรู้น่าเชื่อถือมากที่สุด *, **			N=232*	
ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/อบต.			63	27.16
เพื่อนบ้าน			34	14.66
ญาติพี่น้อง			21	9.05
เกษตรจังหวัด อำเภอ ตำบล			54	23.28
กรมประมง			1	0.43
พนักงานขายทางการเกษตร			16	6.90
ผู้มีประสบการณ์			4	1.72
นักวิชาการ			8	3.45
ตนเอง			2	0.86
ครู			1	0.43
นักศึกษา			1	0.43
พระสงฆ์			1	0.43
อื่น ๆ			26	11.21
4. ข่าวสารทางการเกษตรที่ได้รับในเรื่อง *, **			N=232*	
สารฆ่าแมลง สารตกค้าง			48	20.69
การผลิตปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยจุลินทรีย์			42	18.10
ปุ๋ยคอก ปุ๋ยค้างคาว				

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
การอนุรักษ์ป่าไม้ ป่าชายเลนและสิ่งแวดล้อม			5	2.16
ราคาผลผลิต			4	1.72
การปรับปรุงและบำรุงดิน			5	2.16
พืชสมุนไพร			1	0.43
การทำเกษตรทฤษฎีใหม่			23	9.91
การพัฒนาทางการเกษตร การรวมกลุ่มทางการเกษตร			8	3.45
ประมง การเลี้ยงหอยนางรม			14	6.03
เรื่องทั่วไปทางการเกษตร			82	35.34
5. สถานที่รับข่าวสารด้านการเกษตร *, **			N=300*	
บ้านของท่านเอง			72	24.00
ที่ประชุมประจำหมู่บ้าน			115	38.33
ร้านค้า			45	15.00
ที่ทำงาน (สวน/ไร่/นา)			17	5.67
สหกรณ์หมู่บ้าน			51	17.00
6. ได้รับข่าวสารจากบุคคลบ่อยเพียงไร **	N=232			
ปีละครั้ง	38	16.38		
สัปดาห์ละครั้ง	8	3.45		
เดือนละครั้ง	65	28.02		
อื่น ๆ (ไม่แน่นอน)	121	52.16		
7. เวลาที่พูดคุย/รับข่าวสารจากสื่อบุคคล **	N=232			
ก่อนไปทำงาน	11	4.74		

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
พักกลางวัน	32	13.79		
ขณะทำงาน	17	7.33		
หลังเลิกงาน	50	21.56		
เสาร์-อาทิตย์	3	1.29		
อื่น ๆ (ไม่แน่นอน)	119	51.29		

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล

วิจารณ์ผลการศึกษา

จากข้อสังเกตของผู้ศึกษา พบว่า เกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราดมากกว่าครึ่งเคยเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล เนื่องจากเกษตรกรอยู่ในสังคมที่มีการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย มีความใกล้ชิดและคุ้นเคยกัน อีกทั้งเกษตรกรยังมีการช่วยเหลือเกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในลักษณะการพูดคุยกันแบบการเผชิญหน้าอย่างเป็นกันเอง ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น เมื่อไม่เข้าใจในเรื่องที่พูดก็สามารถซักถามได้ทันที ทำให้ผู้พูดและผู้ฟังมี ปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ก่อให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยและเกิดการยอมรับในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับง่ายกว่าสื่ออื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Paul Lazarsfeld and Herbert Manzel (1960) ที่กล่าวว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีความไว้วางใจ ในการรับฟังและเชื่อคำแนะนำของเพื่อนบ้านที่ประกอบอาชีพเดียวกันและบุคคลในครอบครัว ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ De Fleur (1970) ที่กล่าวว่า การที่เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในระดับประถมศึกษา มีผลทำให้เกิดความเชื่อถือในความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่เกษตรของรัฐ แต่เกษตรกรมักจะได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลดังกล่าวน้อยและไม่บ่อยนัก ซึ่งการแลกเปลี่ยนข่าวสารส่วนใหญ่จะได้รับในช่วงเวลาหลังเลิกงาน ดังนั้นผลที่ตามมาก็คือ การได้รับข่าวสารความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการเกษตรที่ถูกต้องของเกษตรกรจึงมีน้อย เกษตรกรจึงทำการเกษตรในรูปแบบเดิม ตามประสบการณ์ที่เคยได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เพราะการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรมีไม่มากจึงเป็นการยากที่จะได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง

การที่เกษตรกรเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ก็เนื่องมาจากเกษตรกรได้ให้ความเชื่อถือในตัวบุคคลที่มาให้ความรู้ ส่งผลให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดการเปิดรับข่าวสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้ในด้านการเกษตรและการนำไปปรับใช้โดยผ่านสื่อบุคคลกับเกษตรกรมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ เสน่ห์ นครสันติภาพ (2541) ที่ว่า เกษตรกรบางส่วนที่ไม่มีเวลาเนื่องจากภาวะทางบ้าน ที่อาจส่งผลให้เกษตรกรไม่มีเวลาในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล

2.2 <u>พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ (ประเภทหนังสือพิมพ์) ของเกษตรกร</u>

จากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรด้านสื่อสิ่งพิมพ์ของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด มีผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 5)

ผลจากการศึกษาเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับข่าวสารความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่อ่านหนังสือพิมพ์จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 56.84 ไม่อ่านหนังสือพิมพ์จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 43.16 หนังสือพิมพ์ที่เกษตรกรนิยมคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 57.36 รองลงมาเป็นหนังสือพิมพ์เดลินิวส์จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 28.22 และหนังสือพิมพ์อื่น ๆ เช่น มติชน ตราดเดลี่น้อยที่สุดจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.44 ส่วนใหญ่สนใจอ่านเกี่ยวกับข่าวการเมืองมากที่สุดจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 18.66 รองลงมาสนใจอ่านเกี่ยวกับข่าวอาชญากรรมจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 15.53 สนใจอ่านข่าวการเกษตรจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ14.96 และน้อยที่สุดอ่านดวงและล็อตเตอรี่จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.85

ในการอ่านข่าวและบทความจากสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่าเกษตรกรได้อ่านข่าวหรือบทความทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 60.38 และไม่ได้อ่านจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 39.62 ส่วนใหญ่เกษตรกรที่อ่านข่าวและบทความทางการเกษตรคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุดจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 55.91 รองลงมาเป็นหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.11 และน้อยที่สุดจากหนังสือพิมพ์มติชนจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.38 จากเกษตรกรที่อ่านข่าวสารและบทความทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ พบว่า เกษตรกรได้อ่านเกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)มากที่สุดจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 36.72 รองลงมาเกษตรกรได้อ่านข่าวหรือบทความดังกล่าวนาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์) จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และน้อยที่สุดคือไม่แน่นอนจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 16.41 เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านข่าวหรือบทความทางการเกษตรไม่แน่นอนและไม่สม่ำเสมอมากที่สุดจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 28.12 บางส่วนอ่านในช่วงเลิกงาน (16.00 เป็นต้นไป) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 24.22 และช่วงเวลาบ่ายน้อยที่สุดจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.38 เกษตรกรส่วนใหญ่อ่านข่าวหรือบทความทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ที่ร้านค้ามากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 54.72 รองลงมาที่บ้านของเกษตรกรเองจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 36.32 และน้อยที่สุดจากที่ประชุมประจำหมู่บ้านจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.94

เกษตรกรที่อ่านข่าวสารทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่สนใจเรื่องทั่ว ๆ ไปทางการเกษตรมากที่สุดจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 15.62 รองลงมาสนใจเรื่องราคาผลผลิตจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และน้อยที่สุดสนใจอ่านข่าวสารเรื่องแมลงและโรคจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.56 ส่วนความรู้ที่เกษตรกรได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์นั้น เกษตรกรไม่ตอบมากที่สุดจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 35.94 และรองลงมาได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการทำการเกษตรแบบต่าง ๆ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสานจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.53 และน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่องการประมงและการจัดการธุรกิจเกษตรอย่างละ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.47 อย่างละเท่ากัน

ตารางที่ 5 แสดงถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ (ประเภทหนังสือพิมพ์) ของเกษตรกร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. เกษตรกรได้อ่านหนังสือพิมพ์บ้างหรือไม่				
อ่าน	212	56.84		
ไม่อ่าน	161	43.16		
2. หนังสือพิมพ์ที่เกษตรกรอ่าน *			N=326*	
ไทยรัฐ			187	57.36
เดลินิวส์			92	28.22
ข่าวสด			13	3.99
คมชัดลึก			13	3.99
อื่น ๆ (มติชน ตราดเดลี่)			21	6.44
3. เรื่องที่อ่านในหนังสือพิมพ์ *			N=702*	
เศรษฐกิจ			85	12.11

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
การเมือง			131	18.66
สิ่งแวดล้อม			49	6.98
บันเทิง			93	13.25
การเกษตร			105	14.96
กีฬา			85	12.11
การศึกษา			39	5.55
อาชญากรรม			109	15.53
อื่น ๆ (ดวง, ล็อตเตอรี่)			6	0.85
4. สถานที่ใดที่เกษตรกรอ่านหนังสือพิมพ์ **	N=212			
บ้านตนเอง	77	36.32		
ที่ประชุมประจำหมู่บ้าน	2	0.94		
ร้านค้า	116	54.72		
ที่ทำงาน (สวน/ไร่/นา)	6	2.83		
อื่น ๆ (ไม่แน่นอน)	11	5.19		
5. เกษตรกรอ่านข่าว/บทความทางการเกษตร **	N=212			
อ่าน	128	60.38		
ไม่อ่าน	84	39.62		
6. อ่านข่าวทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ *, ***			N=128*	
ไทยรัฐ			104	55.91
เดลินิวส์			56	30.11
ข่าวสด			7	3.76

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์

***เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
คมชัดลึก			9	4.84
อื่น ๆ (มติชน)			10	5.38
7. ลักษณะการอ่าน ***	N=128			
นานๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์)	40	31.25		
เกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)	47	36.72		
สม่ำเสมอ (5-7 วัน/สัปดาห์)	20	15.62		
อื่น ๆ (ไม่แน่นอน)	21	16.41		
8. ช่วงเวลาที่อ่านข่าวเกษตร ***	N=128			
ก่อนไปทำงาน (05.00-08.00)	13	10.16		
ช่วงเวลาเช้า (09.00-12.00)	16	12.50		
ช่วงพักกลางวัน (12.00-13.00)	20	15.62		
ช่วงเวลาบ่าย (14.00-16.00)	12	9.38		
ช่วงเลิกงาน (16.00 เป็นต้นไป)	31	24.22		
ไม่แน่นอน	36	28.12		
9. เรื่องที่สนใจอ่านจากหนังสือพิมพ์ *, ***			N=128*	
ราคาผลผลิต			16	12.50
การเพาะปลูกพืช			27	21.09
การปรับปรุงและบำรุงดิน			4	3.12
แมลงและโรค			2	1.56
การใช้ยาฆ่าแมลง			15	11.72
การใช้ปุ๋ย			12	9.38
เรื่องทั่วไปทางการเกษตร			20	15.62

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์
***เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
การเพิ่มผลผลิต			6	4.69
ประมง			13	10.16
การตลาด			8	6.25
การอนุรักษ์ป่าไม้			5	3.91
10. ได้ความรู้จากการอ่านหนังสือพิมพ์เรื่อง *, ***			N=128*	
การตลาด			12	9.38
การทำเกษตร			25	19.53
การใช้ยาฆ่าแมลง			11	8.59
การทำปุ๋ย			20	15.62
ประมง			7	5.47
การจัดการธุรกิจเกษตร			7	5.47
ไม่ตอบ			46	35.94

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์
***เฉพาะผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์

วิจารณ์ผลการศึกษา

จากการสังเกตของผู้ศึกษา พบว่า เกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราดมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทหนังสือพิมพ์ มากกว่าครึ่งหนึ่งของเกษตรกรที่ได้ทำการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันนี้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ประชาชนทั่วไปที่ทำงานหลากหลายอาชีพให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารในแต่ละวัน และจำเป็นต้องบริโภคข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ทันยุคทันสมัย แม้แต่เกษตรกรเองก็จำเป็นต้องรับทราบข่าวสารทางการเกษตร และปัจจุบันนี้หนังสือพิมพ์หาซื้อได้ง่าย มีขายตามร้านค้าทั่วไป และร้านค้าชนบทส่วนใหญ่มักจะซื้อหนังสือพิมพ์ทุกวัน เพื่อให้ลูกค้าได้อ่านข่าวสาร จึงเป็นการง่ายที่เกษตรกรจะได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ เกษตรกรบางกลุ่มเองยังซื้อหนังสือพิมพ์ไปอ่านที่บ้านอยู่เป็นประจำ ผลการศึกษาข้างต้นจึงขัดแย้งกับงานวิจัยของ ดวงจันทร์ สุทธาโรจน์ (2539) ที่ว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาชนไม่นิยมรับสื่อประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ และการหาสื่อดังกล่าวนั้นลำบากด้วย

จากการสังเกตของผู้ศึกษา พบว่า จากการที่เกษตรกรได้รับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสนใจในเรื่องการเมือง การเปลี่ยนแปลงในประเทศ และเรื่องที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของเกษตรกรเอง และจากการเปิดรับข่าวสารทางสื่อดังกล่าวทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ต่าง ๆ มาปรับประยุกต์ใช้กับอาชีพของตน แต่การเปิดรับข่าวสารทางสื่อสิ่งพิมพ์ มีข้อจำกัดอยู่ว่า บุคคลที่เลือกรับข่าวสารจากสื่อดังกล่าวต้องเป็นคนที่มีนิสัยรักการอ่าน และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ทักษะในเรื่องของการอ่าน แต่บุคคลที่ไม่ได้มีนิสัยรักการอ่านก็จะเลือกเปิดรับสื่ออื่นที่สามารถเข้าใจได้ง่ายและเร็วกว่าแทน สำหรับหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลไม่มีหนังสือพิมพ์ขายในหมู่บ้าน อาจเกิดจากการขนส่งที่เป็นไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของณรงค์ สมพงษ์ (2530) สื่อสิ่งพิมพ์ไม่สามารถกระจายตัวครอบคลุมไปทั่วทุกพื้นที่ เกษตรกรบางส่วนที่นิยมอ่านหนังสือพิมพ์จึงไม่สามารถได้รับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ได้อย่างสม่ำเสมอ

2.3 <u>พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุของเกษตรกร</u>

จากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากสื่อวิทยุของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด มีผลการศึกษา ดังนี้ (ตารางที่ 6)

ผลจากการศึกษาเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด 373 คน พบว่า เกษตรกรไม่เคยได้รับฟังข่าวสารจากสื่อวิทยุจำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 58.44 และที่เคยได้รับฟังรายการต่าง ๆ ทางวิทยุจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 41.56 รายการทางวิทยุส่วนใหญ่ที่เกษตรกรรับฟังนั้นเกษตรจะไม่ตอบมากที่สุดจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 43.87 และรองลงมาเป็นรายการเพลงจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.81 และน้อยที่สุดคือรายการข่าว จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45 เกษตรกรไม่ตอบว่าฟังรายการวิทยุจากคลื่นใดเนื่องจากจำไม่ได้มากที่สุดจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 51.61 และเกษตรกรที่จำได้ตอบคลื่นความถี่ FM 107.25 MHz จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 น้อยที่สุดคือคลื่นความถี่ AM 800 และวิทยุประจำหมู่บ้านมีอย่างละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.29 อย่างละเท่ากัน ประเภทรายการวิทยุที่เกษตรกรส่วนใหญ่รับฟังเป็นประจำคือรายการข่าวและเพลงมากที่สุดจำนวนอย่างละ 105 คน คิดเป็นร้อยละ 33.02 อย่างละเท่ากัน รองลงมาเป็นรายการด้านการเกษตรจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 12.89 และน้อยที่สุดคือสารคดีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.89

สำหรับรายการวิทยุทางการเกษตร ส่วนใหญ่เกษตรกรไม่ได้รับฟังรายการดังกล่าว ร้อยละ 50.97 มีเกษตรกรรับฟังเพียงร้อยละ 49.03 ในส่วนของเกษตรกรที่รับฟังรายการทางการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่รับฟังข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากวิทยุ ไม่ตอบว่าฟังวิทยุทางการเกษตรจากรายการใดจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 68.42 รองลงมาเกษตรกรตอบว่าไม่เจาะจงรายการใด ๆ แล้วแต่จะเปิดเจอรายการใดจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ27.63 และน้อยที่สุดฟังจากรายการเกษตรเพื่อชาวบ้านจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.32 สำหรับคลื่นความถี่วิทยุที่เกษตรกรรับฟังรายการทางการเกษตร มีเกษตรกรไม่ตอบเนื่องจากจำไม่ได้มากที่สุดจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 รองลงมาตอบ คลื่นความถี่ FM 107.25 MHz และ FM 92.25 MHz จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.84 และน้อยที่สุดตอบว่าคลื่น AM 800 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63

เกษตรกรที่รับฟังข่าวสารทางการเกษตรจากวิทยุมีความถี่ในการรับฟังนาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์) มากที่สุดจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 34.21 รองลงมาเกษตรกรรับฟังเกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 23.68 และน้อยที่สุดคือไม่แน่นอนจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.74 ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ที่รับฟังข่าวสารจากทางวิทยุจะไม่จำกัดช่วงเวลาที่แน่นอนในการรับฟังจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 รองลงมาเกษตรกรรับฟังช่วงก่อนไปทำงานจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.74 และน้อยที่สุดช่วงพักกลางวันจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.53 เกษตรกรส่วนใหญ่รับฟังข่าวสารจากที่บ้านของเกษตรกรเองจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 91.61 รองลงมารับฟังจากที่ร้านค้า ที่ทำงาน และที่อื่น ๆ มีอย่างละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.58 อย่างละเท่ากัน และน้อยที่สุดฟังจากที่ประชุมประจำหมู่บ้านจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.65

เกษตรกรที่รับฟังข่าวสารทางการเกษตรจากทางวิทยุมีความสนใจเรื่องใดนั้น เกษตรกรไม่ตอบจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 และเกษตรกรที่ตอบได้ตอบว่าเรื่องราคาผลผลิต สภาวการณ์ของตลาดจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79 และเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์น้อยที่สุดจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63 ส่วนความรู้ที่เกษตรกรได้รับจากการรับฟังรายการดังกล่าวพบว่า เกษตรกรไม่ตอบจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 44.74 จากเกษตรกรที่ตอบได้ตอบว่า ได้รับความรู้ในเรื่องการทำการเกษตร เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรพอเพียงร้อยละ 14.47 และเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและการเพาะพันธุ์สัตว์จำนวนอย่างละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ19.05 อย่างละเท่ากัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 แสดงถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุของเกษตรกร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. เกษตรกรฟังข่าวสารความรู้จากวิทยุบ้างหรือไม่				
ฟัง	155	41.56		
ไม่ฟัง	218	58.44		
2. เกษตรกรฟังรายการวิทยุรายการใดเป็นประจำ *, **			N=155*	
เพลง			40	25.81
ข่าว			10	6.45
ไม่แน่นอน (กีฬา ธรรมะ)			37	23.87
ไม่ตอบ			68	43.87
3. ฟังรายการวิทยุจากคลื่นใด *, **			N=155*	
FM 92.25 MHz			14	9.03
FM 93.75 MHz			26	16.78
FM 107.25 MHz			31	20.00
AM 800			2	1.29
วิทยุประจำหมู่บ้าน			2	1.29
ไม่ตอบ			80	51.61
4. รายการวิทยุประเภทใดที่ฟังเป็นประจำ *, **			N=318*	
รายการข่าว			105	33.02
สารคดี			6	1.89
เพลง			105	33.02
ธรรมะ			12	3.77
ละคร			7	2.20
การเกษตร			41	12.89
กีฬา			9	2.83

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ฟังข่าวสารจากสื่อวิทยุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
การเมือง			21	6.60
เศรษฐกิจ			12	3.77
5. สถานที่ฟังรายการวิทยุ **	N=155			
บ้านของเกษตรกรเอง	142	91.61		
ที่ประชุมประจำหมู่บ้าน	1	0.65		
ร้านค้า	4	2.58		
ที่ทำงาน (สวน/ไร่/นา)	4	2.58		
อื่น ๆ ไม่แน่นอน	4	2.58		
6. เกษตรกรฟังรายการวิทยุทางการเกษตร **	N=155			
ฟัง	76	49.03		
ไม่ฟัง	79	50.97		
7. รายการวิทยุทางการเกษตร *, ***			N=76*	
เกษตรเพื่อชาวบ้าน			1	1.32
คุยเฟื่องเรื่องเกษตร			2	2.63
ไม่แน่นอน			21	27.63
ไม่ตอบ			52	68.42
8. ฟังรายการเกษตรจากคลื่น *, ***			N=76*	
FM 92.25 MHz			9	11.84
FM 93.75 MHz			8	10.53
FM 107.25 MHz			9	11.84
AM 800			2	2.63
ไม่ตอบ			48	63.16

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ฟังข่าวสารจากสื่อวิทยุ

***เฉพาะผู้ที่ฟังข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อวิทยุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
9. ลักษณะการฟังรายการวิทยุเกษตร ***	N=76			
นาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์)	26	34.21		
เกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)	18	23.68		
สม่ำเสมอ (5-7 วัน/สัปดาห์)	17	22.37		
อื่น ๆ (ไม่แน่นอน)	15	19.74		
10. ช่วงเวลาที่ฟังรายการวิทยุเกษตร ***	N=76			
ก่อนไปทำงาน (05.00-08.00)	15	19.74		
ช่วงเวลาเช้า (09.00-12.00)	13	17.11		
ช่วงพักกลางวัน (12.00-13.00)	8	10.53		
ช่วงเวลาบ่าย (14.00-16.00)	10	13.16		
ช่วงเลิกงาน (16.00 เป็นต้นไป)	14	18.42		
อื่น ๆ (ไม่แน่นอน)	16	21.05		
11. สนใจฟังจากรายการวิทยุเกี่ยวกับเรื่อง *, ***			N=76*	
พืชผลทางการเกษตร			10	13.16
ราคาผลผลิต/ตลาด			12	15.79
การทำเกษตรแบบต่าง ๆ			6	7.89
การใช้ยาฆ่าแมลง			7	9.21
การทำปุ๋ยและใช้ปุ๋ย			7	9.21
การปรับปรุงและบำรุงดิน			3	3.95
ประมง			5	6.58
การเลี้ยงสัตว์			2	2.63
ไม่ตอบ			24	31.58

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ฟังข่าวสารจากสื่อวิทยุ

***เฉพาะผู้ที่ฟังข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อวิทยุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
12. ได้รับความรู้จากรายการวิทยุเกี่ยวกับเรื่อง *, ***			N=76*	
ราคาผลผลิต			7	9.21
การใช้ยาฆ่าแมลง			4	5.26
การทำเกษตรแบบต่าง ๆ			11	14.47
การทำปุ๋ยและใช้ปุ๋ย			8	10.53
ประมง			6	7.89
การปรับปรุงและบำรุงดิน			3	3.95
การเพาะพันธุ์สัตว์			3	3.95
ไม่ตอบ			34	44.74

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่ฟังข่าวสารจากสื่อวิทยุ

***เฉพาะผู้ที่ฟังข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อวิทยุ

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากข้อสังเกตของผู้ศึกษา พบว่า เกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราดมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ ที่ศึกษา ซึ่งผลที่ได้ขัดแย้งกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2521) ในปัจจุบันเกษตรกรมีวิทยุแทบทุกครัวเรือน แต่ไม่ได้ใช้เพื่อฟังข่าวสารอย่างในอดีต เนื่องมาจากสื่อวิทยุในสมัยนี้ได้มุ่งเน้นทางด้านธุรกิจและความบันเทิงมากกว่าการให้ความรู้แก่ผู้ฟัง อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่จะต้องหาคลื่นและรายการในการรับข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง เกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่สามารถจำคลื่นและชื่อของรายการวิทยุทางการเกษตรได้ ที่สำคัญวิทยุยังไม่มีภาพ ทำให้ได้รับความสนใจน้อยกว่าสื่ออื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกิติมา สุรสนธิ (2541)

เกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราดไม่ถึงครึ่งหนึ่งที่รับฟังข่าวสารทางการเกษตรและไม่ได้ฟังอย่างสม่ำเสมอเพราะไม่มีเวลาได้เปิดฟัง ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ เลอศักดิ์ สายแก้วมา (2536) และจากผลการศึกษาได้สอดคล้องกับคำกล่าวของ นรินทร์ชัย พัฒนพงศา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2542) ว่าเกษตรกรในอดีตนิยมเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุมากกว่าในปัจจุบัน ถ้าเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2521)

จากการศึกษา พบว่า การที่เกษตรกรได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการฟังข่าวสารทางด้านการเกษตรจากสื่อวิทยุ แต่ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควร อาจเป็นเพราะในขณะที่รับฟังนั้น เกษตรกรไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริง การรับฟังเพียงอย่างเดียวส่งผลให้ไม่สามารถจดจำและเข้าใจวิธีการทั้งหมดได้ในเวลาอันรวดเร็ว เนื่องจากการเปิดรับข่าวสารทางด้านการเกษตรจากสื่อวิทยุไม่บ่อยนัก

2.4 <u>พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ของเกษตรกร</u>

จากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์ของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด มีผลการศึกษา ดังนี้ (ตารางที่ 7)

ผลจากการศึกษาเกษตรกรที่เปิดรับข่าวสารความรู้จากสื่อโทรทัศน์ในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด พบว่า เกษตรกรที่เคยได้รับชมรายการโทรทัศน์จำนวน 367 คน คิดเป็นร้อยละ 98.39 และไม่เคยรับชมรายการโทรทัศน์จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมรับชมรายการต่าง ๆ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 มากที่สุดจำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 25.23 รองลงมานิยมรับชมรายการต่าง ๆ ทางช่อง 3 จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 21.69 และน้อยที่สุดทางช่อง 11 จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 10.54 เกษตรกรส่วนใหญ่รับชมรายการข่าวมากที่สุดจำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 27.74 รองลงมาเป็นละครจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 และน้อยที่สุดเป็นรายการธรรมะจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 3.32

จากการศึกษาเกษตรกรที่ได้รับข่าวสารทางด้านการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์ พบว่า เกษตรกรได้รับชมรายการเกษตรจากทางโทรทัศน์จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 78.47 ไม่ได้รับชมรายการเกษตรจากทางโทรทัศน์จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.53 และเกษตรกรที่ได้รับชมรายการเกษตรจากทางโทรทัศน์นั้น ส่วนใหญ่รับชมรายการไม่ลองไม่รู้มากที่สุดจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 36.46 รองลงมาเป็นรายการผู้ใหญ่บ้านดำดีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และรายการดินดำน้ำชุ่มน้อยที่สุดจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.69 ส่วนใหญ่รับชมรายการเกษตรดังกล่าวทางช่อง 9 มากที่สุดจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 67.01 รองลงมาเป็นช่อง ITV จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 12.03 และน้อยที่สุดทางช่อง 11 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.09

เกษตรกรที่ได้รับชมข่าวสารทางด้านการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์นาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์) จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 37.15 รองลงมารับชมรายการดังกล่าวเกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์) จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 21.88 และรับชมรายการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ หรือนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 เกษตรกรมักจะรับชมรายการดังกล่าวในช่วงเวลาเลิกงาน เวลา 16.00 น.เป็นต้นไปจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 57.99 รองลงมารับชมรายการดังกล่าวในช่วงเวลาไม่แน่นอนจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 18.40 และช่วงพักกลางวันน้อยที่สุดจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.43 ส่วนใหญ่เกษตรกรรับชมรายการโทรทัศน์จากที่บ้านจำนวน 364 คน คิดเป็นร้อยละ 99.18 รองลงมาจากที่ทำงานจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.54 และน้อยที่สุดจากร้านค้าจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.27

เกษตรกรที่ได้รับชมข่าวสารทางด้านการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์ ส่วนใหญ่เกษตรกรไม่ตอบจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 จากเกษตรกรที่ตอบได้ตอบว่าสนใจเกี่ยวกับการทำสวน ร้อยละ 17.01 เช่นสวนเงาะ สวนทุเรียน ยางพารา และเรื่องการตลาดและการส่งออกจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.74 เกษตรกรไม่ตอบว่าได้รับความรู้จากการรับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องใดจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 43.06 ส่วนเกษตรกรที่ตอบได้ตอบว่าเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลง การใช้จุลินทรีย์จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 19.10 และเรื่องเกี่ยวกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับน้อยที่สุดจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.04

ตารางที่ 7 แสดงถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ของเกษตรกร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. เกษตรกรรับชมโทรทัศน์บ้างหรือไม่				
ดู	367	98.39		
ไม่ดู	6	1.61		
2. รับชมรายการทางโทรทัศน์ช่องใดเป็นประจำ *, **			N=1300*	
ช่อง 3			282	21.69
ช่อง 5			172	13.23
ช่อง 7			328	25.23
ช่อง 9			208	16.00

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่เปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์

***เฉพาะผู้ที่เปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
ช่อง 11			137	10.54
ช่อง ITV			173	13.31
3. รับชมรายการโทรทัศน์ใดเป็นประจำ *, **			N=1204*	
รายการข่าว			334	27.74
ละคร			234	19.44
สารคดี			73	6.06
เพลง			95	7.89
การเมือง			102	8.47
เศรษฐกิจ			64	5.32
ธรรมะ			40	3.32
กีฬา			106	8.80
การเกษตร			156	12.96
4. สถานที่รับชมรายการโทรทัศน์ **				
บ้านของเกษตรกรเอง	364	99.18		
ร้านค้า	1	0.27		
ที่ทำงาน (สวน/ไร่/นา)	2	0.54		
5. รับชมรายการเกษตรจากโทรทัศน์หรือไม่ **	N=367			
ดู	288	78.47		
ไม่ดู	79	21.53		
6. รับชมรายการเกษตรจากรายการ *, ***			N=367*	
ลุงยุ้ยลุยสวน			20	6.94
ข่าวเกษตร			23	7.99

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่เปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์
***เฉพาะผู้ที่เปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
ด้วยลำแข้ง			9	3.13
ผู้ใหญ่บ้านดำดี			80	27.78
ไม่ลองไม่รู้			105	36.46
เกษตรลูกทุ่ง 360 องศา			29	10.07
ดินดำน้ำชุ่ม			2	0.69
ไม่ตอบ			20	6.94
7. รับชมรายการทางการเกษตรจากช่อง *, ***			N=291*	
ช่อง 5			29	9.97
ช่อง 7			23	7.90
ช่อง 9			195	67.01
ช่อง 11			9	3.09
ช่อง ITV			35	12.03
8. ลักษณะการดูรายการเกษตร ***	N=288			
นาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์)	107	37.15		
เกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)	63	21.88		
สม่ำเสมอ (5-7 วัน/สัปดาห์)	60	20.83		
9. ช่วงเวลาที่รับชมรายการโทรทัศน์เกษตร ***	N=288			
ก่อนไปทำงาน (05.00-08.00)	27	9.38		
ช่วงเวลาเช้า (09.00-12.00)	16	5.56		
ช่วงพักกลางวัน (12.00-13.00)	7	2.43		
ช่วงเวลาบ่าย (14.00-16.00)	18	6.25		

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่เปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์
***เฉพาะผู้ที่เปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
ช่วงเลิกงาน (16.00 เป็นต้นไป)	167	57.99		
อื่น ๆ (ไม่แน่นอน)	53	18.40		
10. สนใจรับชมจากรายการโทรทัศน์เรื่องใด *, ***			N=288*	
การทำสวน			49	17.01
การปลูกไม้ล้มลุก พืชผัก ไม้ดอก			22	7.64
ประมง การเลี้ยงปลาสวยงาม			25	8.68
การใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลง			38	13.19
การทำเกษตรแผนใหม่			10	3.47
การปรับปรุงและบำรุงดิน			12	4.17
การตลาด การส่งออก			5	1.74
การท่องเที่ยงเชิงเกษตร			7	2.43
ไม่ตอบ			120	41.67
11. ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่อง *, ***			N=288*	
การใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงและจุลินทรีย์			55	19.10
ราคาผลผลิตและภาวะตลาด			20	6.94
การทำสวนผลไม้ ยางพารา			20	6.94
การปรับปรุงและบำรุงดิน			8	2.78
การเพาะปลูกพืช ขยายพันธุ์พืช			22	7.64
ประมง การทำนากุ้ง			18	6.25
การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ			3	1.04
การเลี้ยงสัตว์			4	1.39
การทำเกษตรแผนใหม่			10	3.47
การแปรรูปผลผลิต			4	1.39
ไม่ตอบ			124	43.06

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุ :'*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่เปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์
***เฉพาะผู้ที่เปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากการสังเกตของผู้ศึกษา พบว่า เกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราดได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปัญญา ธีระวิทยเลิศ (2536) ที่ว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง ซึ่งได้สร้างความน่าสนใจให้เกิดขึ้นและเกิดการติดตามในข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอในช่วงเวลาตอนเย็นหรือค่ำ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เกษตรกรส่วนใหญ่ว่างจากการทำงาน สอดคล้องกับ เลอศักดิ์ สายแก้วมา (2536) ที่กล่าวว่า ระยะเวลาในการรับชมของเกษตรกรน้อยเพราะความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานและต้องการเวลาส่วนใหญ่ในการพักผ่อนหรือรับชมรายการอื่น ๆ เช่น ดูละครโทรทัศน์ เพราะรายการบันเทิงสามารถช่วยผ่อนคลายได้ดีกว่ารายการที่เป็นความรู้

ถึงแม้ว่าสื่อโทรทัศน์จะเป็นสื่อที่เกษตรกรเปิดรับข่าวสารมากที่สุด แต่ข้อจำกัดของสื่อโทรทัศน์ในเรื่องของการส่งสัญญาณภาพ ทำให้เกษตรในบางพื้นที่มีปัญหาในเรื่องของการรับภาพจากสถานีโทรทัศน์บางช่องไม่ชัด และเกษตรกรส่วนหนึ่งไม่มีเวลาในการรับชมรายการทางด้านการเกษตร เพราะเกษตรกรต้องการเวลาส่วนใหญ่หลังจากเวลาเลิกงาน เพื่อการพักผ่อนมากกว่าที่จะรับข่าวสารเป็นระยะเวลานาน ๆ

ตอนที่3 ความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากสื่อทั้ง 4 (ตารางที่ 8)

ในส่วนของความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับจากสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์ ผลจากการศึกษาเกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด พบว่าในการเผยแพร่ข่าวสารทางการเกษตรส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อโทรทัศน์ให้ข่าวสารความรู้ทางการเกษตรมากที่สุดจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 67.30 รองลงมาสื่อบุคคลจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.74 และน้อยที่สุดคือสื่อวิทยุจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.41 เกษตรกรเคยนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากสื่อดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับอาชีพจำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 53.08 และไม่เคยนำไปประยุกต์ใช้จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 46.92 จากเกษตรกรที่เคยนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ เกษตรกรไม่ได้บอกเหตุผลที่นำไปประยุกต์ใช้จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 และเพราะอยากลองใช้ อยากทดลองสิ่งใหม่ ๆ จำนวน 43 คิดเป็นร้อยละ 21.72 อยากประสบความสำเร็จจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ และสาเหตุที่เกษตรกรไม่นำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากสื่อดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับอาชีพเพราะคิดว่าแต่ก่อนเคยทำมาอย่างไรก็ทำอย่างนั้น และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ได้สนใจที่จะทดลองสิ่งใหม่ๆ และไม่มีเวลาจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 40.57 รองลงมาคือไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 38.86 และเนื้อหายากเกินไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.14

เกษตรกรที่ได้รับความรู้ทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว และนำไปประยุกต์ใช้กับอาชีพเป็นเรื่องเกี่ยวกับเรื่องใดนั้น เกษตรกรไม่ตอบจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 42.93 และตอบว่าเกี่ยวกับเรื่องการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 น้อยที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.52 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ตอบว่าต้องการรับรู้จากสื่อดังกล่าวในเรื่องใดจำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 58.44 และตอบว่าเรื่องราคาผลผลิตจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.72 และเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้านน้อยที่สุดจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.07

ตารางที่ 8 แสดงถึงความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากสื่อทั้ง 4 สื่อ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. สื่อที่คิดว่าให้ข่าวสารความรู้มากที่สุด	N=373			
สื่อบุคคล	96	25.74		
สื่อสิ่งพิมพ์	17	4.56		
สื่อวิทยุ	9	2.41		
สื่อโทรทัศน์	251	67.30		
2. ความรู้จากสื่อดังกล่าวนำไปประยุกต์ใช้หรือไม่	N=373			
เคย	198	53.08		
ไม่เคย	175	46.92		
3. ไม่นำความรู้ที่ได้รับจากสื่อไปประยุกต์ใช้เพราะ	N=175			
เนื้อหายากเกินไป	2	1.14		
ไม่กล้าเสี่ยง	19	10.86		
ต้องลงทุนสูง	15	8.57		
ไม่ตรงกับความต้องการ	68	38.86		
อื่น ๆ (ไม่มีเวลา)	71	40.57		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
4. นำความรู้ที่ได้รับจากสื่อไปประยุกต์ใช้เพราะ *, **			N=198*	
อยากลองใช้ของใหม่			43	21.72
ทฤษฎีน่าสนใจ			16	8.08
ตรงกับความต้องการ			17	8.58
เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ			28	14.14
ต้องการเพิ่มผลผลิต			17	8.59
ตามเพื่อนบ้าน			14	7.07
อยากประสบความสำเร็จ			4	2.02
ไม่บอกเหตุผล			59	29.80
5. เกษตรกรนำไปประยุกต์ใช้กับอาชีพเกี่ยวกับเรื่อง *, **			N=198*	
การปลูกพืชในสวน การปลูกยางพารา			17	8.58
การใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลง			39	19.70
ประมง การเลี้ยงปลาสวยงาม			16	8.08
การทำปุ๋ยชีวภาพ			13	6.56
การทำเกษตรชีวภาพ			9	4.54
การปรับปรุงและบำรุงดิน			5	2.53
การใช้จุลินทรีย์กำจัดวัชพืช			5	2.53
การแปรรูปผลิตผล			3	1.52
การผลิตไม้ผลให้ได้คุณภาพ			6	3.03
ไม่ตอบ			85	42.93
6. ข่าวสารเรื่องใดที่ต้องการรับรู้มากที่สุด *			N=373*	
ราคาผลผลิต			40	10.72
การใช้ปุ๋ย การทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยจุลินทรีย์			19	5.09

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ, **เฉพาะผู้ที่เคยนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
การใช้ยาฆ่าแมลง			11	2.95
การปลูกพืช ไม้ผลและยางพารา			13	3.49
การเพิ่มผลผลิตและผลิตนอกฤดูกาล			15	4.02
การปรับปรุงและบำรุงดิน			6	1.61
การตัดแต่งกิ่ง			17	4.56
การจัดการต่าง ๆ			12	3.22
การเมือง			18	4.83
ภูมิปัญญาชาวบ้าน			4	1.07
ไม่ตอบ			218	58.44

หมายเหตุ : *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

วิจารณ์ผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า จากการที่เกษตรกรส่วนใหญ่ชอบรับชมรายการโทรทัศน์มากที่สุด เพราะสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าใจง่าย และมีศักยภาพสูงในการเปิดรับ เช่น คนที่ไม่ถนัดในการอ่านหนังสือก็สามารถรับชมได้ ไม่จำเป็นต้องเดินทางไปนอกบ้านก็สามารถได้รับข่าวสารได้ การที่โทรทัศน์มีทั้งภาพและเสียง ได้สร้างความรู้สึกให้กับผู้รับชมเหมือนมีส่วนร่วมได้เข้าไปอยู่ในสถานที่นั้นจริง และเป็นสื่อที่สามารถสร้างอรรถรสได้ดีกว่าสื่ออื่น ๆ นอกจากนี้สื่อโทรทัศน์ยังเป็นสื่อที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเชื่อถือมากที่สุด เนื่องจากสามารถเห็นหน้าตาของบุคคลที่ประสบความสำเร็จ รวมไปถึงการใช้เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทางการเกษตร ทำให้เกษตรกรสามารถจดจำได้บ้างภายในช่วงเวลาสั้น ๆ และสามารถนำไปปรับใช้ในด้านของการผลิต ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ขึ้นกับตัวเกษตรกร ในแง่ของสภาพทางเศรษฐกิจได้

เกษตรกรส่วนใหญ่มีเวลาว่างในช่วงตอนเย็นหลังเลิกงาน จะนิยมใช้เวลาในการพักผ่อนอยู่กับบ้าน โดยการรับชมรายการต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ นอกจากจะได้รับความเพลิดเพลินและยังได้รับความรู้อีกด้วย เกษตรกรจึงให้ความเห็นว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่เหมาะสมในการเผยแพร่ข่าวสารทางการเกษตร และในปัจจุบันจึงถือได้ว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนอีกประเภทหนึ่งที่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้ามามีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรให้กับเกษตรกร ด้วยความน่าสนใจของข้อมูลข่าวสารสามารถทำให้เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพของตนได้มากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาได้สอดคล้องกับ Scharmm (1960) ได้ศึกษา พบว่า การเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์ ได้ก่อให้เกิดความชอบในสื่อดังกล่าวขึ้นในตัวของเกษตรกร หลังจากนั้นเมื่อเกษตรกรได้นำไปปรับใช้ จึงทำให้เกิดการยอมรับในสื่อโทรทัศน์ ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อนั้น สื่อที่ครองใจเกษตรกรเป็นอันดับรองลงมา คือ สื่อบุคคล แต่เนื่องจากเกษตรกรจะมีเวลาว่างในช่วงเวลาตอนเย็นถึงค่ำ และจะใช้เวลาว่างในส่วนนั้นเพื่อพักผ่อน ชมรายการโทรทัศน์มากกว่า จึงไม่มีเวลาและไม่สะดวกในเรื่องของการเดินทางไปมาหาสู่เพื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ทางการเกษตรกัน นอกจากจะมีเพื่อนบ้านหรือบุคคลอื่นเข้าไปหาเพื่อพบปะพูดคุยกับเกษตรกรที่บ้านเองอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราดในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกร ความรู้และปัญหาต่าง ๆ จากการเปิดรับข่าวสาร

ผลจากการศึกษา พบว่า เกษตรกรจำนวน 373 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.62 มีอายุระหว่าง 26-50 ปี ร้อยละ 57.10 และมีอายุเฉลี่ยประมาณ 46 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 81.50 เกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว มีอาชีพทำสวนเป็นอาชีพหลักร้อยละ 53.62 มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรต่อปีต่อครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมา 30,001-50,000 บาท ร้อยละ 45.04 เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรร้อยละ 69.71 กลุ่มที่เกษตรกรเข้าร่วมมากที่สุดคือกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ร้อยละ 27.31

เกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราด ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดร้อยละ 98.39 รองลงมาเป็นสื่อบุคคลร้อยละ 62.20 สื่อสิ่งพิมพ์ร้อยละ 56.84 และสื่อวิทยุร้อยละ 41.56 จากสื่อบุคคล เกษตรกรได้รับข่าวสารความรู้จากการพูดคุยกับเพื่อนบ้านมากที่สุด ร้อยละ 15.57 ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์เกษตรกรได้รับข่าวสารความรู้จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ร้อยละ 57.36 และจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ร้อยละ 28.22 ในการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ นาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์) เช่น สื่อโทรทัศน์ เกษตรกรรับชมรายการทางการเกษตร นาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์) ร้อยละ 37.15 รองลงมาเป็นการได้รับข่าวสารจากการอ่านหนังสือพิมพ์ เกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์) ร้อยละ 36.72 ส่วนในสื่อบุคคลเกษตรกรได้รับข่าวสารทางการเกษตรแบบไม่แน่นอน ร้อยละ 52.16 จะเห็นได้ว่าความถี่ในการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อต่าง ๆ ไม่บ่อยมากนัก และช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่เกษตรได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์ร้อยละ 57.99 เป็นช่วงเวลาหลังเลิกงาน ในส่วนของสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ร้อยละ 28.12 และสื่อบุคคลร้อยละ 51.29 จะเปิดรับข่าวสารความรู้ในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน ในขณะที่เกษตรกรบางส่วนจะเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุในช่วงเช้าก่อนไปทำงาน ร้อยละ 19.74 และจากทั้ง 4 สื่อที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์ร้อยละ 99.18 และสื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยุร้อยละ 91.61 ที่บ้านของเกษตรกรเอง ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเปิดรับข่าวสารความรู้ที่ร้านค้าร้อยละ 54.72 และเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารความรู้จากสื่อบุคคลที่ที่ประชุมประจำหมู่บ้านร้อยละ 38.33

เกษตรกรในตำบลห้วงน้ำขาว จังหวัดตราดส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสื่อที่ให้ข่าวสารความรู้ทางการเกษตรมากที่สุด คือสื่อโทรทัศน์ร้อยละ 67.30 รองลงมาเป็นสื่อบุคคลร้อยละ 25.74 และสื่อสิ่งพิมพ์ร้อยละ 4.56 เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับจากสื่อดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับอาชีพร้อยละ 53.08 สาเหตุที่นำความรู้ที่ได้รับจากสื่อดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับอาชีพเพราะต้องการทดลองสิ่งใหม่ ๆ ร้อยละ 21.72 ส่วนเกษตรที่ไม่นำความรู้ที่ได้รับจากสื่อดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับอาชีพเพราะให้ความเห็นว่า เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น แต่ก่อนเคยทำอย่างไร ต่อไปก็จะทำอย่างนั้น และไม่มีเวลาที่จะมาทดลองทำ ร้อยละ 40.57 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อดังกล่าวต่างกัน สื่อใดที่เกษตรกรเปิดรับข่าวสารมากและนำไปปรับใช้ได้มาก เกษตรกรก็จะมีความชอบในสื่อนั้นมาก ในทำนองเดียวกัน สื่อใดที่เกษตรกรเปิดรับข่าวสารน้อยและนำไปปรับใช้ได้น้อย เกษตรกรก็จะมีความชอบในสื่อนั้นน้อย

ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

จากข้อมูลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับงานวิจัย และปัญหาที่พบในการทำการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการทำการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และสมมติฐานให้ชัดเจนก่อนทำการศึกษา
2. แบบสอบถามควรผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง
3. ควรให้เวลาในการเก็บข้อมูลพอสมควร เพื่อให้แน่ใจแล้วว่าแบบสอบถามทุกข้อเกษตรกรตอบครบทุกคำถาม
4. ในการเก็บแบบสอบถามควรเลือกบุคคลที่มีความตั้งใจและเต็มใจช่วยในการไปสอบถามเกษตรกรหรือควรมีผลตอบแทนเพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน
5. ในการลงรหัสข้อมูลควรมีใบบันทึกหรือสมุดบันทึกเก็บไว้ เพื่อความสะดวกในการค้นหาภายหลัง
6. มีการบันทึกข้อมูลลงแผ่นดิสก์สำรองเก็บไว้หลาย ๆ แผ่น เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล

การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมืองจ จังหวัดตราด เป็นการศึกษาเพียงส่วนหนึ่งของเกษตรกรทั้งหมด จึงควรมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรในกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มขึ้นต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมโดยใช้สื่อในการถ่ายทอดตรงให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเปิดรับข่าวสารในลักษณะที่กว้างออกไป ดังคำกล่าวของ Rogers (อ้างในกีรติยา สวัสดิภาพ, 2544) ที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการส่งสารไว้ว่า เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวของผู้รับสาร ด้านความรู้ ทัศนคติ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับสาร เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรมีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในการเปิดรับความรู้ทางการเกษตร และสามารถนำไปปรับใช้ในการผลิตได้ เพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เป็นการนำมาซึ่งรายได้และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเกษตรกรให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. 2543. การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์. แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

กิติมา สุรสนธิ. 2541. ความรู้ทางการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เกศินี จุฑาวิจิตร. 2540. การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เพชรเกษมการพิมพ์.

ขนิษฐา วิเศษสาธร. 2536. จิตวิทยาการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จิรพรรณ โสมอินทร์. 2536. การศึกษาการเปิดรับฟังข่าวสารด้านการเกษตรจากหอกระจายข่าวของเกษตรกรในท้องที่ จ.นครนายก. ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร นิเทศศาสตร์การเกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชวรัตน์ เชิดชัย. 2531. สื่อสารเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณรงค์ สมพงษ์. 2530. สื่อเพื่องานส่งเสริมและเผยแพร่. ฝ่ายสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ : งานการพิมพ์ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม.

ดวงจันทร์ สุทธาโรจน์. 2539. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จ.นครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นภาภรณ์ อัจฉริยะกุล. 2531. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2542. การสื่อสาร-รณรงค์เชิงยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : ลินคอร์น โปรโมชั่น.

นิรนาม. 2542. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทคอมฟอร์ท จำกัด.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2523. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

ปรมะ สตะเวทิน. 2531. หลักและทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประจวบ อินอ๊อด. 2529. พฤติกรรมศาสตร์. เอกสารประกอบคำบรรยาย โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการทางสื่อมวลชน เรื่องการสำรวจทัศนคติเพื่อประสิทธิภาพในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

ปัญญา ธีระวิทยเลิศ. 2536. การรับรู้ข่าวสารการเกษตรของเกษตรกรในภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ปัญญา หิรัญรัศมี. 2529. ความรู้พื้นฐานการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : บริษัทสารมวลชน จำกัด.

พูนทรัพย์ สิทธิพรหม. 2539. การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ภาคการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพระนคร.

ภัทรา นิคมานนท์. 2539. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.

ยุพา สุภากุล. 2540. การสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

เลอศักดิ์ สายแก้วมา. 2536. ความต้องการรับรู้ของเกษตรกร จากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน กรณีศึกษาใน อ.ปาซาง จ.ลำพูน. วิทยานิพนธ์ เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร). บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ เชียงใหม่.

สิริณภรณ์ เชฎฐากุล. 2518. ลักษณะการยอมรับของใหม่ในหมู่บ้านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสน่ห์ นครสันติภาพ. 2541. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านวัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสมเด็จเจ้าพระยา. กรุงเทพฯ : คณะวารสารธรรมศาสตร์.

เสถียร เชยประทับ. 2523. การสื่อสารงานนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสถียร เชยประทับ. 2541. การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2521. การศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนต่อการศึกษาของชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิรินภา จามรมาน และปนัดดา ชำนาญสุข. 2542. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : โครงการวิชาการบูรณาการหมวดศึกษาทั่วไป. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อมรทิพย์ ควรพันธ์. 2534. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและการยอมรับการพัฒนาที่ดินของเกษตรกรใน จ.น่าน ลำพูน กำแพงเพชร และขอนแก่น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

"ที่ตั้ง อาณาเขตและแผนที่จังหวัด" 1997. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http ://www.trat.doae.go.th DATA/trat.html.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดตราด

สภาพภูมิประเทศ

จังหวัดตราดเป็นจังหวัดชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย มีทิวเขาบรรทัดยาว 165 กิโลเมตร เป็นเส้นพรมแดนด้านตะวันออก ด้านตะวันตกมีชายฝั่งทะเลยาว 165.50 กิโลเมตร มีเกาะ 52 เกาะ ซึ่งเกาะช้างเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุด (มีเนื้อที่ 650 ตารางกิโลเมตร) สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีความยาวมากกว่าความกว้าง

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นลูกคลื่นหรือลูกฟูก และเนินเขาเตี้ย ๆ ทางตอนบนของจังหวัด เป็นภูเขาและที่สูง ตอนกลางมีที่ราบแคบ ทางตอนบนบางแห่งและชายฝั่งทะเลตอนใต้ช่วงเหือกเขาบรรทัดติดต่อกับจังหวัดจันทบุรี เป็นเหือกเขาหินแกรนิต มีความแข็งแกร่ง

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดตราดตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพฯ 315 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 2,862.6 ตร.กม. หรือประมาณ 1,789,125 ไร่ และเป็นพื้นที่ตามเขตปกครองทางทะเลประมาณ 7,257 ตร.กม. มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีและประเทศกัมพูชา
ทิศใต้	ติดต่อกับ อ่าวไทยและน่านทะเลประเทศกัมพูชา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ประเทศกัมพูชา มีทิวเขาบรรทัดเป็นแนวกั้นเขตแดน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

การประกอบอาชีพ

จังหวัดตราดเป็นจังหวัดที่มีฝนตกชุกมากเป็นอันดับสองของประเทศ (รองจากจังหวัดระนอง) จากสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปมีการระบายน้ำได้ดี เหมาะแก่การทำการเกษตร และจังหวัดตราดยังมีอาณาเขตติดต่อกับทะเลอ่าวไทย ประชากรส่วนใหญ่จึงมีอาชีพหลักทำการเกษตรและประมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

<u>คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม</u>

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✔ ลงใน ( ) หน้าข้อความ หรือเติมคำลงในช่องว่างให้ตรงความเป็นจริง
3. โปรดตอบคำถามทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์แห่งข้อมูล
4. กรุณาอ่านคำชี้แจงที่ปรากฏในแต่ละตอนอย่างละเอียดก่อนลงมือตอบ
5. แบบสอบถามมี 3 ตอน

   <u>ตอนที่ 1</u> สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของเกษตรกร

   <u>ตอนที่ 2</u> พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ของเกษตรกร

   <u>ตอนที่ 3</u> ความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับจากสื่อต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✔ ลงใน ( ) หน้าข้อความ หรือเติมคำลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ตอนที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของเกษตรกร

	สำหรับเจ้าหน้าที่
	ID ☐
1. เพศ	1. Sex ☐
2. อายุ ..... ปี	2. Age ☐
3. การศึกษา.....	3. Edu ☐
4. อาชีพ	4. Occ ☐
5. เป็นสมาชิกกลุ่ม	5. Group ☐
6. รายได้เฉลี่ยต่อปี	6. Income ☐

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ของเกษตรกร

สื่อบุคคล	
1. ท่านเคยได้รับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากบุคคลใดบ้างหรือไม่ ( ) ไม่เคย ( ) เคย	1. Person1 ☐
(ถ้าท่าน **เคยได้รับ** กรุณาตอบในข้อ 2-7 ถ้า **ไม่เคย** ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลเลย กรุณาข้ามไปตอบในข้อ 8)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ท่านเคยได้รับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากบุคคลใด (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ) ( ) สมาชิกในครอบครัว ( ) ครู ( ) ญาติพี่น้อง ( ) อบต. ( ) เพื่อนบ้าน ( ) NGO ( ) กำนัน ( ) องค์กรเอกชน ( ) ผู้ใหญ่บ้าน ( ) ร้านค้าทางการเกษตร ( ) เกษตรจังหวัด ( ) พนักงานขายทางการเกษตร ( ) เกษตรอำเภอ ( ) อื่น ๆ..... ( ) พระสงฆ์	2. Person2 ☐
3. (จากข้อ 2) ข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากบุคคลใดน่าเชื่อถือ โปรดระบุ 1. ..... 2. ..... 3.	3. Person3 ☐
4. ข่าวสารความรู้ทางการเกษตรเรื่องใดที่ท่านได้รับจากบุคคลดังกล่าว โปรดระบุ 1. .....จาก..... 2. .....จาก..... 3. .....จาก.....	4. Person4 ☐
5. สถานที่ใดที่ท่านพูดคุยหรือรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากบุคคลดังกล่าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ( ) บ้านของท่านเอง ( ) ที่ประชุมประจำหมู่บ้าน ( ) ร้านค้า ( ) ที่ทำงาน (สวน/ไร่/นา) ( ) อื่น ๆ ระบุ.....	5. Place1 ☐
6. ท่านได้รับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากบุคคลดังกล่าวบ่อยเพียงใด ( ) ปีละครั้ง ( ) สัปดาห์ละครั้ง ( ) เดือนละครั้ง ( ) อื่น ๆ	6. Frequent1 ☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ช่วงเวลาใดที่ท่านได้รับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากบุคคลดังกล่าว | 7. Time1 ☐

( ) ก่อนไปทำงาน ( ) พักกลางวัน

( ) ขณะทำงาน ( ) หลังเลิกงาน

( ) เสาร์ – อาทิตย์ ( ) อื่น ๆ .....

<u>สื่อสิ่งพิมพ์</u>

8. ท่านได้อ่านหนังสือพิมพ์บ้างหรือไม่ | 8. Read1 ☐

( ) ไม่อ่าน ( ) อ่าน

(ถ้าท่าน <u>ได้อ่าน</u> กรุณาตอบในข้อ 9-11 ถ้าท่าน <u>ไม่ได้อ่าน</u> หนังสือพิมพ์ กรุณาข้ามไปตอบในข้อ 18)

9. (จากข้อ 8) ท่านได้อ่านจากหนังสือพิมพ์ฉบับใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) | 9. Likenew1 ☐

( ) ไทยรัฐ ( ) เดลินิวส์

( ) ข่าวสด ( ) คมชัดลึก

( ) อื่น ๆ .....

10. เรื่องใดที่ท่านอ่านจากหนังสือพิมพ์เป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) | 10. Story1 ☐

( ) เศรษฐกิจ ( ) การเมือง

( ) สิ่งแวดล้อม ( ) บันเทิง

( ) การเกษตร ( ) กีฬา

( ) การศึกษา ( ) อาชญากรรม

( ) อื่น ๆ .....

11. สถานที่ใดที่ท่านอ่านหนังสือพิมพ์ | 11. Place2 ☐

( ) บ้านของท่านเอง ( ) ที่ประชุมประจำหมู่บ้าน

( ) ร้านค้า ( ) ที่ทำงาน (สวน/ไร่/นา)

( ) อื่น ๆ ระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ท่านอ่านข่าวทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์บ้างหรือไม่ 12. Read2 ☐

( ) ไม่อ่าน ( ) อ่าน

(ถ้าท่าน **ได้อ่าน** กรุณาตอบในข้อ 13-17 ถ้าท่าน **ไม่ได้อ่าน** ข่าวทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ กรุณาข้ามไปตอบในข้อ 18)

13. (จากข้อ 12) ท่านอ่านข่าวทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ฉบับใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) 13. Likenew2 ☐

( ) ไทยรัฐ ( ) เดลินิวส์

( ) ข่าวสด ( ) คมชัดลึก

( ) อื่น ๆ .....

14. ท่านอ่านข่าวทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ดังกล่าวบ่อยเพียงใด 14. Frequent2 ☐

( ) นาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์)

( ) เกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)

( ) สม่ำเสมอ (5-7 วัน/สัปดาห์)

( ) อื่น ๆ .....

15. ท่านอ่านข่าวทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ดังกล่าวในช่วงเวลาใด 15. Time5 ☐

( ) ก่อนไปทำงาน (05.00-08.00)

( ) ช่วงเวลาเช้า (09.00-12.00)

( ) พักกลางวัน (12.00-13.00)

( ) ช่วงเวลาบ่าย (14.00-16.00)

( ) หลังเลิกงาน (16.00 เป็นต้นไป)

16. ข่าวสารทางการเกษตรที่ท่านสนใจอ่านจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องใด 16. Likestory1 ☐

โปรดระบุ 1. .....

2. .....

3. .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

17. ข่าวสารทางการเกษตรที่ท่านได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องใด — 17. Knowledge1 ☐

โปรดระบุ 1. .....

2. .....

3. .....

<u>สื่อวิทยุ</u>

18. ท่านฟังข่าวสารความรู้จากวิทยุบ้างหรือไม่ — 18. Listen1 ☐

( ) ไม่ฟัง ( ) ฟัง

(ถ้าท่าน **<u>ฟัง</u>** รายการต่าง ๆ ทางวิทยุ กรุณาตอบในข้อ 19-21

ถ้า **<u>ไม่ได้ฟัง</u>** กรุณาข้ามไปตอบในข้อ 28)

19. (จากข้อ 18) ท่านฟังข่าวสารความรู้จากวิทยุรายการใด/คลื่นใด — 19. Item1 ☐

โปรดระบุ 1. รายการ .....

คลื่น .....

2. รายการ .....

คลื่น .....

3. รายการ .....

คลื่น .....

20. รายการวิทยุประเภทใดที่ท่านฟังประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) — 20. Story2 ☐

( ) รายการข่าว ( ) สารคดี

( ) เพลง ( ) ธรรมะ

( ) ละคร ( ) การเกษตร

( ) กีฬา ( ) การเมือง

( ) เศรษฐกิจ ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

21. สถานที่ใดที่ท่านฟังรายการวิทยุดังกล่าว ( ) บ้านของท่านเอง ( ) ที่ประชุมประจำหมู่บ้าน ( ) ร้านค้า ( ) ที่ทำงาน (สวน/ไร่/นา) ( ) อื่น ๆ ระบุ.....	21. Place3 ☐
22. ท่านฟังรายการวิทยุทางการเกษตรบ้างหรือไม่ (ถ้าตอบ **ไม่** กรุณาเก็บแบบสอบถามข้อ 23-27 แล้ว **เริ่มใหม่** รายการวิทยุทางการเกษตร กรุณาข้ามไปตอบในข้อ 28)	22. Listen2 ☐
23. (จากข้อ 22) ท่านฟังรายการวิทยุทางการเกษตรจากรายการใด/คลื่นใด โปรดระบุ 1. รายการ ..... คลื่น ..... 2. รายการ ..... คลื่น ..... 3. รายการ ..... คลื่น	23. Item2 ☐
24. ท่านฟังรายการวิทยุทางการเกษตรดังกล่าวบ่อยเพียงใด ( ) นาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์) ( ) เกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์) ( ) สม่ำเสมอ (5-7 วัน/สัปดาห์) ( ) อื่น ๆ	24. Frequent3 ☐
25. ท่านฟังรายการวิทยุทางการเกษตรดังกล่าวในช่วงเวลาใด ( ) ก่อนไปทำงาน (05.00-08.00) ( ) ช่วงเวลาเช้า (09.00-12.00) ( ) พักกลางวัน (12.00-13.00) ( ) ช่วงเวลาบ่าย (14.00-16.00) ( ) หลังเลิกงาน (16.00 เป็นต้นไป)	25. Time3 ☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

26. ข่าวสารทางการเกษตรที่ท่านสนใจฟังจากรายการวิทยุเกี่ยวกับเรื่องใด — 26. Likestory2 ☐

โปรดระบุ 1. .....

2. .....

3. .....

27. ข่าวสารทางการเกษตรที่ท่านได้รับความรู้ฟังจากรายการวิทยุเกี่ยวกับเรื่องใด — 27. Knowledge2 ☐

โปรดระบุ 1. .....

2. .....

3. .....

<u>สื่อโทรทัศน์</u>

28. ท่านดูข่าวสารความรู้จากรายการโทรทัศน์บ้างหรือไม่ — 28. Talavi1 ☐

( ) ไม่ดู ( ) ดู

(ถ้าท่าน **<u>ดู</u>** รายการทางโทรทัศน์ กรุณาตอบในข้อ 29-31 ถ้า **<u>ไม่ได้ดู</u>** กรุณาข้ามไปตอบใน **<u>ตอนที่ 3</u>**)

29. ท่านดูข่าวสารความรู้จากรายการโทรทัศน์ช่องใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) — 29. Chantv ☐

( ) ช่อง 3 ( ) ช่อง 5

( ) ช่อง 7 ( ) ช่อง 9

( ) ช่อง 11 ( ) ไอทีวี

( ) อื่น ๆ .....

30. รายการโทรทัศน์รายการใดที่ท่านดูเป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) — 30. Stor3 ☐

( ) รายการข่าว ( ) สารคดี

( ) เพลง ( ) ธรรมะ

( ) ละคร ( ) การเกษตร

( ) กีฬา ( ) การเมือง

( ) เศรษฐกิจ ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

31. สถานที่ใดที่ท่านดูรายการโทรทัศน์เป็นประจำ ( ) บ้านของท่านเอง ( ) ที่ประชุมประจำหมู่บ้าน ( ) ร้านค้า ( ) ที่ทำงาน (สวน/ไร่/นา) ( ) อื่น ๆ ระบุ.....	31. Place4 ☐
32. ท่านดูรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรบ้างหรือไม่ ( ) ไม่ดู ( ) ดู (ถ้าท่าน ดู กรุณาตอบในข้อ 33-37 ถ้า ไม่ได้ดู ข่าวสารทางการเกษตรจากรายการโทรทัศน์กรุณาข้ามไปตอบใน ตอนที่ 3)	32. Talavi2 ☐
33. ท่านดูรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรจากรายการใด/ช่องใด โปรดระบุ 1. รายการ ..... ช่อง ..... 2. รายการ ..... ช่อง ..... 3. รายการ ..... ช่อง	33. Item3 ☐
34. ท่านดูรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรดังกล่าวบ่อยเพียงใด ( ) นาน ๆ ครั้ง (1-2 วัน/สัปดาห์) ( ) เกือบทุกวัน (3-4 วัน/สัปดาห์) ( ) สม่ำเสมอ (5-7 วัน/สัปดาห์) ( ) อื่น ๆ	34. Frequent4 ☐
35. ท่านดูรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรดังกล่าวในช่วงเวลาใด ( ) ก่อนไปทำงาน (05.00-08.00) ( ) ช่วงเวลาเช้า (09.00-12.00) ( ) พักกลางวัน (12.00-13.00) ( ) ช่วงเวลาบ่าย (14.00-16.00) ( ) หลังเลิกงาน (16.00 เป็นต้นไป)	35. Time4 ☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

36. ข่าวสารทางการเกษตรที่ท่านสนใจดูจากรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องใด — 36. Likestory3 ☐

โปรดระบุ 1. .....
2. .....
3. .....

37. ข่าวสารทางการเกษตรที่ท่านได้รับความรู้จากดูรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องใด — 37. Knowledge3 ☐

โปรดระบุ 1. .....
2. .....
3. .....

ตอนที่ 3 ความรู้ทางการเกษตรที่เกษตรกรได้รับจากสื่อต่างๆ

1. สื่อใดที่ท่านคิดว่าให้ข่าวสารความรู้ทางการเกษตรมากที่สุด (เรียงลำดับจากมากไปน้อย) — 1. Media ☐

( ) สื่อบุคคล ( ) สื่อสิ่งพิมพ์
( ) สื่อวิทยุ ( ) สื่อโทรทัศน์

2. ความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากสื่อดังกล่าว ท่านนำไปประยุกต์ใช้กับอาชีพของท่านบ้างหรือไม่ — 2. Applied1 ☐

( ) ไม่เคย เพราะ
( ) เนื้อหายากเกินไป ( ) ไม่กล้าเสี่ยง
( ) ต้องลงทุนสูง ( ) ไม่ตรงกับความต้องการ
( ) อื่น ๆ .....
( ) เคย ท่านนำความรู้ไปประยุกต์เพราะ

โปรดระบุ 1. .....
2. .....
3. .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากสื่อดังกล่าว ท่านนำไปประยุกต์ใช้กับอาชีพเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง โปรดระบุ 1. ..... 2. ..... 3.	3. Applied2 ☐
4. ข่าวสารเรื่องใดที่ท่านต้องการรับรู้จากสื่อดังกล่าว มากที่สุด ..... โปรดระบุ 1. ..... 2. ..... 3.	4. Wantmedia ☐

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้